

أمثال

علیت بین ابی طالب

کرم اللہ وجہہ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Annotatione arabica.

1) بِسْمِ (اللهِ) per contractionem scribitur pro بِاسْمِ Tychs. gramm. p. 29. n. 1., Ewald. gr. crit. ling. arab. I. p. 76., de Sacy grām. arab. I. p. 70. solum in hac formula propter frequentissimum eius ex antiquo tempore usum et tenuem Elifi, nomine ~~بِاسْمِ~~ praefixi, pronunciationem. Tychs. I. c. p. 28. n. 4., Ewald. I. c. p. 2. de Sacy gr. I. p. 66. — Hariri (Antholog. gram. arab. a de Sacy p. 40) de hac formula monet: إِلَيْكُمْ أَنْتُمْ حَدِيقَةٌ مِنْ كُلِّ كِتَابٍ كُلُّ كِتَابٍ فِي فِوَاتِحِ السُّورِ وَأَوَّلُهُمْ كِتَابٌ كُثُرَةً أَسْتَعْبَالَةُ فِي كُلِّ مَا يَبْتَدَأُ بِهِ وَيُشْرِعُ فِيهِ وَنَقْدِيرُ الْكَلَامَ فِي إِبْرَاهِيمَ الْمُصَدَّرَةِ أَبْدَأُ بِاسْمِ اللَّهِ أوْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، „Elif modo omittendum est ab initio Surarum et librorum propter frequentem eius usum, si quid instituitur et tractari incipitur. Per ellipsis autem haec formula initialis significat: incipio nomine Dei vel auspicor nomine Dei.“

2) الْجَلْلُ genitivus est nominis الْمَلِكِ cum articulo; cessit الْجَلْلُ per usum vitae in الْمَلِكِ.
3) Fatha perpendicularē vocabuli الْمَلِكِ habendum est pro Elifo prolongativo, quod sequiori tempore increbescet ad indicandam vocalis & productionem, in hoc autem notissimo dei cognomine, servata antiqua eademque simpliciori Korani scripture, in seriem consonantium nondum recipiebatur. Tychs. gr. p. 22. I. p. 2. de Sacy gr. ar. I. p. 37. Ewald. gr. I. p. 43. Quam scribendi rationem Hariri I. c. p. 44. tummodo probat, quum articulo adiectivū instructum est: أَنْتَ مِنْ إِلَيْكُمْ الْأَلْفُ مِنْهُ عَنِّي دَخَلْتُ الْمَلِكَ — Definite per articulum efferenda erant adiectiva الْمَلِكِ et الْمَلِكِ، quia nomen substantivum الْمَلِكِ, ad quod pertinent, et ipsum definitum erat,

شُفَّتْ امِيرُ الدُّوْنِينْ عَلَيْهِ الْسَّلَامُ^(١)
 اَكْسَرْ كَشَاهَهُ شُونْ پُوشَشْ (دِيغَرْ اَيْمَهُ در
 يَقِينْ *)
 مَرْدَهَانْ (خَفْتَشَانْ اَندْ چُونْ (بِيَرْ نَدْ ۝ ۝
 اَنْتَشَرُوا^(٢) *

Annotatio persica.

a) *ذیغَرْ اَيْمَه* contractum est ex دَعَى et اَفْرَادِيم Wilk. Institt. ad fundam. Ling. persie. p. 4. n. 12. Possart. Gramm. d. pers. Spr. p. 76. 77., hoc autem derivandum ab اَفْرُودَنْ Wilk. l. c. p. 73. — b) Pluralis participii دَخْتَرَه secundum regulam apud Wilk. l. c. p. 11. n. 33. Possart. l. c. p. 35. n. 4. — c) Ducendum est a صَرْنَنْ Wilk. p. 78. Possart. p. 80. cum بِ futuri praefixo Wilk. p. 40. n. 112. Poss. p. 77. 5. c. —

neque adiungere licet substantivis aliqua ratione determinatis nisi definita adiectiva. Tychs. l. c. p. 211. II. I. de Sacy gr. II. p. 259

4) Haec est ista formula, vulgo دَعْيَةُ الْمُسْلِمِينْ dicta, Moslemis nullo tempore non in ore, qua quaslibet in vita communi actiones, etiam leviores, ut edendi, equitandi al. anapicari solent.

5) Formula دَعْيَةُ الْمُسْلِمِ، saepe per compendium scripta دَعْيَةُ، semper nomini bus prophetarum, ut Abrahami, Mosis, ex-

cepto tamen Muhammedis nomine, adiicitur; post Ali autem nomen et Imamorum ab eius cognatione alibi usu venit دَعْيَةُ، i. e. دَعْيَةُ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ gratum habeat eum

Deus! vel etiam دَعْيَةُ اللَّهِ وَجْهُهُ كَرْمَ اللَّهِ quem Deus sospitem reddat!

6) دَعْيَةُ زَوْجِنْ اَزْتَنْتْ pro زَوْجِنْ، coniugatio octava a زَوْجِنْ scribitur cum زَوْجِنْ in زَوْجِنْ mutato secundum regulam apud Tychs. l. c. p. 46 9. b., et cum Teschdid super زَوْجِنْ finali ibid. p. 55. n. 4.

7) Accusativus يَقِينَنا accuratius descri

برهمان بیرونگام ایشان * ماذنده قر از س آنسن پنچاپیم ^(۱) آشیة
 ایشان بیندران ایشان * ^(۲) منهم بآبایهم ^(۳)

d) Particip. praesent. a ماذنستن Wilk. p. 76. 40. n. 117. cum terminatione comparativ ibid. p. 22. 23. Poss. p. 47. —

bit id, in quo incrementum capiatur, Tychs. gr. p. 208. n. 3.; pertinet igitur ad id genus, quod grammatici Arabum indigenae ^ج accuratiorem definitionem nuncupant. de Sacy gr. II. p. 79.

8) Ex vulgari usu nos quoque Eliso articuli vel ab initio sententiarum Vesla adscriptimus, de Sacy gr. I. p. 67. 68. —

~~أَنْسَانٌ~~ pluralis irregularis ab ^{أَنْسَانٌ} per aphaeresin Elii initialis ex ^{أَنْسَانٌ}, quod apud poetas exstat, coortum, ut ^{أَنْسَانٌ} ab ^{أَنْسَانٌ}. Tychs. l. c. p. 151. n. 4. Ewald. gr. I. p. 204. 295.

9) ^{ذِيَّامُ} auctore Kamuso est plural. fractus formae quintae a ^{ذِيَّامُ}, deriv. a ^{ذِيَّامُ}; omiserunt in cenu suo et Tychs. l. c. p. 188. no. 5 et de Sacy gr. I. p. 361. hoc genus nominum, attulit Ewaldus gr. I. p. 183. — ^{ذِيَّامُ} آنسن ^{ذِيَّامُ} efficiunt perfectam propositionem, in qua; ut fit plerumque, verbum conclusivum omissum est, sub-

iectum vero a praedicato nullo negotio distinguitur cum positione, qua solet illuc huic antecedere, tum quod subiectum definitum, attributum autem indefinitum est Vide de Sacy gr. II. p. 426. 102. Ewald l. c. II. p. 146

10) Pertinet haec sententia ad terrenum rerum, scientiarum, negotiorum, in quibus nihil solidi, vanitatem et fallaciam verum autem bonorum post mortem sperandorum pretium et aeternitatem describendam; de quibus saepius scriptores orientis egegie agunt, ut in illo poemate, Alcarminibus, a Kuypersio editis, adiecto p. 192:

Das Leben -- ein Traum, der Tod -- ein Erwachen,

Zwischen ihnen der Mensch, ein wandelnd Nachgesicht.

Alia in hanc rem vide in Rosenmüller Instit. ad fundam. ling. arab. p. 380. s. 40. Apophthegmat. Ebraeor. ac Arab. per J. Dausum p. 85. n. 241. et Job. 8, 9 20, 8. Ps. 73, 20., a quibus parum Pindari illud abludit: σκιᾶς δναρ δνθρωποι

هَلَّا كُوْنَتْ مَهْرِيْ كَهْ بِشَنَّاخْتْ هَمْرُوْ عَرْفْ
قَدْرَهْ * اوْ * اَنْدَارْهْ اوْ *

e) De ^{هـ} p̄aefixo Wilk. p. 62. n. 132. Poss. p. 76. — f) ب etiam praesenti et praeterito verbi, significatione nihil mutata, praefigitur. Wilk. p. 61. n. 123. p. 37. n. 97. — g) Quem in finem Hamza adscribatur litterae ؤ, docent Wilk. p. 6. n. 21. et Poss. p. 30. n. 3. —

11) دَبْعَى cum مِنْ sequente comparativum exprimit, manetque cum genere tum numero immutatum. Tychs. gr. p. 216. n. 1. Servant sibi adiectiva comparativa hūrus generis, a verbis intransitivis, ut a دَبْعَى, derivata, constructionem cum eadem praepositione, quam verbum ipsum adsciscit, de Sacy. gr. II. p. 311.; qua de causa بـ et antecedenti et sequenti nomini praefixum est.

12) Hic loci non duo subiecta enunciationis inter se comparantur, sed diversae similitudinis rationes, quae in easdem personas cadant. Nihilominus post مِنْ, utipote quod praepositionis vim tuens solitarie ponere non liceret, subiectum in suffixo مِنْ repetendum fuit. Ewald. gr. II. p. 62. Explicatius dixeris مِنْ شِفْعَوْنَ مِنْ سِفْرَهْ sive مِنْ تَشْبِهَهْ مِنْ de Sacy gramm. II. p. 311. 312.

13) أَبْسَأْهْ est plur. fract. formas decimae quartae ab بـ pro بـ Tychs. I. c. p. 141. أَبْسَأْهْ propter praepositionem praefixam in genitivo ponitur سَابَاتْهْ, quod, accedente suffixo, Tenwino privatur et Hamza commutat cum تـ Tychs. p. 173. no. 5., Dhamma autem pronominis هـ praecedentis Kesre gratia, et ipsum in Kesre abit, ibid. p. 175. n. 3.

14) اَمْرُهْ eorum nominum in numero est, quae Elif prostheticum, itaque Vesla signandum, assumunt. Tychs. gr. p. 28. n. 4. Ceterum haec vox id habet peculiare, quod terminacioni congruenter mutat vocalem penultimam, hincque in genitivo formatur اَمْرِهْ, in accusativo اَمْرِهْ. Ewald. gr. I. p. 296. de Sacy. gr. I. p. 398.

15) Relativa quae est verborum عَرْفْ قَدْرَهْ ad اَمْرُهْ ratio, quaeque a nobis in-

وَيَبْتَهِ هُرْ مَرْنِي بَلْنَدَرْ نَيْكَى ۝ قِيَمَةً كُلَّ أَمْرِي مَا
اَوْسَتْ *
* يُسْتَهْسِنَةً^(٦)

هُرْ كَهْ بَشْنَاخْتْ تَنْ خُورَا بَدْرَسْتِي ۝ مَنْ عَرَفَ تَفْسِةً قَقْدَ
كَهْ بَشْنَاخْتْ پَرْوَنَگَارْ خُورَا *
* عَرَفَ تَفْسِةً^(٧)

b) Recepere hoc nomen Persac ex arabico sermone; qua in re § feminini plerumque in چ mulatur. Wilk. p. 10. n. 27. Poss. p. 34. annot. 1. — i) De contractione hae pro او است Wilk. p. 34. n. 90. —

dicatur interposito pronomine relativo *welcher*, ex usu linguae arabicae non potuit adiecto چیلی denotari, quoniam hoc pronomen, cui inest articulus چ, non nisi cum definitis nominibus coniungere licet; itaque post indefinitum nomen, relativum ad id attinens prorsus omittitur. Tychs. p. 228. extrem. Ewald. gr. II. p. 236.

16) Pronomen personale verbo additum est, ut indicetur, antecedens relativum چ, ad quod illud revocat legentis animum (hiac چابهـ ^{سـ}reducens appellatur de Sacy gr. II. p. 346.), et cuius casus ipsa forma indicari non potuit, accipendum esse in casu obiecti i. e. accusativo. — de Sacy gr. II. 359. 344. s. — Tota sententia constituit enunciationem *nominalem*

^{سـ}اسْبِدَة، in qua praedicatum ^{سـ}خَبَرْ (enunciative) praecedit subiecto, ^{سـ}مَعْلَمْ (introductive). Cf. de Sacy gr. II. p. 96—98.

17) Hoc verbum quominus per tempus futurum vel praesens vertatur, quod ^{سـ}من، propter vim suam conditionalem et tempus praeteritum in futurum convertentem de Sacy gr. I. p. 185., postulare videtur, impedit چ، vim istam tollens ibid. p. 553. II. p. 35., et particula ^{سـ}وَلْ، potestatem praeteriti ut temporis vere perfecti magis etiam confirmans.

18) De sensu dicti, profundiori illo, quam primo adspectu videbitur cf. apud van Waenen. I. c. no. 289: ^{سـ}عَجِيبَتْ لَيْلَنْ

- مرد پنجهان بود زیر زیان ۷ الْسَّمْرُ ^(۱) مَسْخِبُو تَسْخِت
لِسَانَة ^(۲) *
- خون *
- هر که را خوش باشد زیان او بسیار ۸ مَنْ عَذْبَ ^(۳) لِسَانَة کَثِيرٌ
باشد برآوران او *
- * بَالْبَيْسِرُ بُسْتَعْبِتُ ^(۴) الْسَّكْرُ ۹ بَالْبَيْسِرُ بُسْتَعْبِتُ ^(۵) الْسَّكْرُ *

يَجْهَلُ نَفْسَهُ كَيْفَ يَعْرِفُ رَبَّهُ
mirorum, qui semet ipse ignorat, quomodo
Dominum suum sit cogniturus. Persae ver-
sio sicut explicationem continet.

19) مَسْخِبُو per contractionem Vav
quiescentis et hamzati pro مَسْخِبُو de
Sacy gr. I. p. 107. not. 1., quod loco
مسْخِبُوا participium verbendum fuit
Tychsen gr. §. 20, 3.

20). Sensum huius tum demum
recte ac penitus percipies, cum apud Ara-
bes eundem usum formulae تَسْخِت لِسَانٍ
valuisse credas, quem constanter in V. T.
observatum video. Ibi enim لِشْنٌ de
de sententiis ei, qui loquitur propriis, et
ex ipsius animo prodeuntibus Ps. 10, 7.
66, 17. Cantic. 4, 11. Job. 20, 12, contra
de effatis aliunde repetitis, et extrinsecus
suggestis, ut de praceptoris divinis vel

etiam calumniis, حَلَّلْشُونْ dicitur. 2 Sam. 23,
2. Prov. 31, 26. Ps. 15, 3.; sin vero neu-
trum horum accuratius definiendum fuerit,
usu venit حَلَّلْشُونْ Ps. 139, 4. Iob. 7, 30. —
Sententiam, congruentem cum graeca illa:
ἀνδρὸς χαρακτῆρος ἐκ λόγου γνωρίζεται, in-
terpres quidam apud v. Waenen. 15-60
n. 66. breviter ac recte verbis: قَلْبُوا
، تَعْرِفُوا explicuit.

21) Suffix. a eius generis est, quod ap-
pellatur مَسْخِبُونَ reducens de Sacy gr. II.
346, additurque nomini, ut cognoscatur,
adiectivum coniunctivum مَنْ، quod ab
initio enunciationis moveri haud potest,
nec casuum mutationes subit, a substantivo
مسَانِي tanquam genitivum pendere.

22) Plur. fract. ab حَلْفٍ pro حَلْفٍ Tychs.
gram. §. 81, 18. Verbum quod antecedit
Pluralem fractum, sive hic sit a Singulari

پشارت «نہ مال پسخیل را که از روزگار +) بیشتر مال البتے خیل
[بیخیان] تلف بکردد یا بدست صیران خون «) افتک *

۴) Imperat. a مَنْ وِيلک Wilk. p. 78. n. 170. Poss. p. 79. 1. — ۵) افتادن (ا Wilk. p. 78. n. 169. Possart. p. 79. — Vox, uncis inclusa, superscripta in codice est arabicae دَخَانٌ، et pro alio magis ad Arabismum propendente eiusdem interpretamento habenda. —

masculini sive a Singulare feminini generis derivatus pro lubitu in Singulare masculino aut feminino poni potuit. de Sacy gr. II. 232.

23) Ne haereas in accusat. ۵۹
quæ cœdæ noster exhibet; etenim recte
eum habere senties, quum attendis ad vim
verbi —o—o— dupliciter transitivam: red-
didit τὸν δεῖνα talem, qui servum hunc il-
lumve acquireret. E duobus obiectis, quo-
rum utrumque, si verbum est activum, in
accusativo ponitur, mutata constructione in
passivam, propius quod vocant obiectum in
nominativum abit constitutique subiectum
enunciationis, alterum vero idemque remo-
tius accusativum suum servat; ita ut ۵۹
significet: redditus est ὁ δεῖνα talis, qui
in servitutem hunc illumve (h. l. virum
ingentium) redigeret. de Sacy gr. II. 123 ss.
Subiectum propositionis definitum non est.

verbique tertia persona vernacula per man
reddenda. Differt igitur sensus dicti ab
ab eo, quem cum nominativo ^{w, "}~~s~~ designat, ex-
hiberet; hoc enim modo significaret, be-
neficiis acceptis libertatem suam ven-
dere virum ingenuum, illa autem ratione
cum accusativo ^{w, "}~~s~~ designat, eum, qui
impenderit beneficia, in suam servitutem
redigere liberum virum.

24) Vide ne vulgarem verbi ^{לְפָנֶיךָ} constructionem in hunc locum transferas, in quo persona, ad quam nuntius perfertus quaeque in accusativo apponi solet, omnino non commemoratur, res autem praedicanda, alibi per particulam ^{בְּ} adiuncta, in accusativo effertur, pari fere modo ac בְּשַׁרְךָ in Psalm. 40, 10. legitur: בְּשַׁרְךָ לְךָ

25) وَارِثٌ (وارث) est مُجْنِّمٌ وَرْ i. e. in genitivo positum propter particulam بـ ante

۱۰) لَيْسَ ظَفَرٌ بِالْمُتَغَيِّبِ
۱۱) لَا ظَفَرٌ مَعَ الْمُتَغَيِّبِ *

m) نکر bis hic loci occurrens, Imperativus est a نکرستن Wilk. p. 76. fin., cui pri-
mum نegativum, paulo post بـ, Imperativo plerumque praefixum, accessit. Wilk.
p. 39. n. 109. — n) Ita pro نـ efferri solet. Wilk. p. 42. et. p. 4. n. 12. —

حَرْفٌ (حَادِثٌ) quae genitivum exigit (الجُمْرَ) quaeque repetenda est mente ante
بِحَادِثٍ. Constituunt autem verba بِحَادِثٍ وَارِثٌ secundariam aliquam prepositio-
نَمْ ad tempus definendum, brevissime
contractam pro بِحَادِثٍ أو بِوُجُونٍ بِوقُوعِ حَادِثٍ أو بِوُجُونٍ
وارِثٌ quando infortunium accidit [que efficitur, ut in usum vitae adhibeantur reconditae opes sicque consumantur], aut haeres procedit [i. e. eo tempore, quo haeres aliquis opibus potitur]. Aliud quidpiam significavisset auctor constructione verborum in hunc modum constituta:
بِشَّ وَارِثًا بِيَالِ الْمُخْبِرِ

26) *Futurum apocopat. Jussivi vim habet, quem praecedente particula negativa *J*, interdictum aliquod efficiente, per ipsam Imperativi formam exprimere non licet.*
Tychs. §. 41. Ewald. I. 125.

27) In hac propositione (⁵⁻⁶*الجملة* ¹⁻²*الجملة*) nominali (⁷⁻⁸*المفعول*) cum subiectum (⁹⁻¹⁰*المفعول* ¹⁻²*المحض* ³⁻⁴*الصريح* ⁵⁻⁶*المنسوب*) inchoativus) tum attributum (⁵⁻⁶*المحض* ¹⁻²*المنسوب* ³⁻⁴*المنسوب*) complexa sunt, i. e. pluribus notionibus in unam iunctis constituta, de Sacy gr. II. 98. 99.; relatio autem ea, quae est inter subiectum et attributum, quæque aliis in linguis addito verbo abstracto indicari solet, hic, ut plerumque in lingua arabica, solo nominativo, qui proprius est subiecti et attributi casus de Sacy l. c.

نیست. نتا با کبر کردن *
 نیست نیکوی با "بِخَيْلٍ" کردن * ۱۰ لا بُرْ مَعَ الشَّجَحَ *
 نیست تن درستی با بسیار خوردن * ۱۴ لا صَحَّةً مَعَ الْتَّهَمَ *
 نیست پرکواری با بد ادب * ۱۶ لا شَرَقَ مَعَ سُوءِ الْأَدَبِ *
 نیست دوری کردن از حرام با حریضی ۱۸ لا أَجْتِنَابَ "مِنْ مُحْتَرِمٍ"
 مَعَ الْيَحْرُصِ * کردن *

a) Nomini arabico بَخَيْلٌ terminatione ي adiecta ex usu Persarum tributa est notio abstracti. Wilk. p. 86. n. 197. Poss. p. 115. 119. Idem posthac saepius factum. —

p. 43. 44., exprimitur, verbo كَانَ prorsus omissio. Ewald. gr. II. 146. de Sacy l. c. p. 100. 101.

28) ظَفَرٌ non pro verbi radice, sed accusativo habendum est a ظَفَرٍ. Cuiusmodi Accusativum nuntiatione carentem particula ي adsciscit, ubi existentiam rei negat, cuius nomen et indefinitum est, et sine interpositione aliqua negationem statim sequitur, e. c. إِنْ أَلِلَّهُ إِنْ أَلِلَّهُ لَا non (est, existit) aliquis deus praeter Allah. de Sacy gr. II. 63. Ewald. II. 44. Sed vide quae posthac accuratius disputavimus in not. 40.

29) Offendere legentem possit

B*

sitio مِنْ iuncta cum verbo جَنَبَ, alias constanti fere usu particulam حَلَصَ adscissente, utpote quae remotionem s. aversionem a latere proprio designet. Ewald. gr. II. p. 66, de Sacy gr. I. 483. Illud مِنْ autem, quod motum ex ambitu certo sive a puncto quodam intra circulum procedentem significat, itaque verbis liberandi additur, hoc in loco dici possit aut praeagnantem, quam vocant, constructionem efficere, aut propterea verbum جَنَبَ sequi, quod sensu verbi حَلَصَ cum مِنْ liberavit a malo positum sit. Hoc si statuitur ver-

نیست راحت با حسد بمن * ۱۹ لَرَاحَةً مَعَ أُخْسَدٍ *
 نیست نوستی با روی وریا کردن * ۲۰ لَمَكْتَبَةً مَعَ مِسْكَنَهُ *
 نیست هتری با کینه کشیدن * ۲۱ لَسُونَهُ مَعَ أُنْتِقَامِ *

p) Persa dubitavit, utrum arabica *ox* مَرْأَةُ derivanda esset a radice هَرَى, an a رَأَى, vide Vocab. arabic. s. v. مَرْأَةٌ; igitur utrumque versione sua expressit. — g) Abstractum هَرَفٌ in lexicis non comparet quidem, sed a هَرَفٌ *princeps* ita ex regula formatum est, ut de eius bonitate non dubitandum sit. —

bum جَنْبَتْ propter significationis similitudinem constructionem alias verbi [خلص], quae proprie ei non convenit, adoptavisset de Sacy gr. II. 120.; illud si assumitur, enunciatio perfecta haec foret: *nulla est aversio [et liberatio] a facinoribus interdictis.* Utetunque tandem explices sententiam, discrimen inter hanc constructionem et illam cum عن apertum est; nimirum per من innuitur, aliquem iam immersum et pollutum vitiis liberare se ab iis et ex iis prodire non posse, contra si عن scriptum esset, significaretur, integrum hucusque hominem, ubi aviditate corripetur, amplius se non posse salvum a vitiis et insontem servare.

30) Pro varia vocabuli مَرْأَةُ deriva-

tione, de qua vide Vocabular., sensus dicti diversus est. E lexicographis unus Meninski praeter significationem contentionis, etiam hypocriseos, quippe derivatum a verbo رَأَى, probavit; cui ut praeferamus alteram a هَرَى, movet cum interna sententiae virtus et simile dictum 68., tum usitatissima illa Infinitivum conjugationis 3. per فَعَالْ formandi, ratio. Tychs. §. 46, 4.

31) A radice نَقَمَ. — Quoad sensum conferri potest sententia, quae exstat apud v. Waenen l. c. p. 12. دُوَّلَةُ الْمُلُوكِ في العدل prosperitas regum in aequitate.

نیست زیارت با بد خوی * pp لَ زِيَارَةً مَعَ زِيَارَةً *
 ذیست صواب با ترکی کردن مشاورت * ۱۳۰ لَ صَوَابَ مَعَ تُرْكِيَّاً لِـالْمَشَارِقَةَ *
 ذیست مسروت با من دروغ گشتوی * ۲۴۲ لَ مُسْرُوتَ لِـكَذِبٍ *
 ذیست وفا "من ملوكرا * ۲۰ لَ وَفَاءً لِـسُلُوكِيَّا *

گشتوی (ز) est particip. praesentis a گفتن cum articulo unitatis Wilk. p. 21. n. 50., quod antecedenti voci ita adiunctum est, ut adiectivum compositum efficiant. Wilk. p. 40. n. 115. p. 93. n. 228. — e) Vocabula وفا et من coniungas interposito Izafet, Wilk. p. 15. n. 44.; vertenda enim sunt in genitivo: *fides virorum.* —

32) Ne negligas elegantem et orientalibus auribus gratissimam verborum زیارت و زیارت paronomasię.

33) Nomen actionis a شار، coniugationis tertiae, quae a quarta sic differt, ut haec *consilium alii dare*, illa vero *consilium ab alio sibi petere* denotet. Optime in nostram rem Scholiasta ad Haririum p. ۱۴۹ ed. de Sacy. monuit: شار عليه دین له وجہ اصلحة و نله على ترکی المشاوره الصواب. Hinc patet etiam

non esse relictionem consilii iam accepti, ut sensum dicti explicuit Erpenius (Prov. arab. centur. duae p. 58.), sed potius

neglectionem in petendo consilio, antequam opus aliquod agendum aggrediaris.

34) Deest arabicae linguae verbum latino *habere* respondens, quapropter circumscribitur verbo ڪان، adiuncto dative e. c. ڪان بِلِمَلِكِيَّ وزیر ^s*suit regi vesirus.* de Sacy gr. II. p. 61. In nostra sententia illud ڪان non comparet quidem, sed latet in constructione particulae negativae ڻ e. accusat. vid. not. 28. — Quoad sensum similiter sententia apud Erpenius l. c. p. 51. ipsum mendacium vilitatem appellat ڪذب خُضُوع.

35) گوچه plur. fract. a سلکی Tychs. gr. p. 139. no. 6.

ذیست کرم نیکوکاری عزیز لَا كَرَمٌ ⁽³⁶⁾ اُعْنَى⁽³⁷⁾ مِنْ
از پرهیزکاری * اُلْتَقْوَى⁽³⁸⁾ *

ذیست هیچ شرف "بلندتر از لَا شَرَفٌ " اُعْلَى مِنْ
اسلام * اُلْإِسْلَامِ *

ذیست هیچ پناه ذیکوتی از لَا مُعْتَدَلٌ ⁽³⁹⁾ اُحْسَنَ مِنْ
پرهیزکاری * اُلْوَرَعِ *

t) Terminatio قـ comparativi est. Wilk. p. 22. n. 57. Poss. p. 47. —

36) اُعْنَى est comparativus (أَسْمَاءُ
الْمُتَضَيِّلَاتِ nomen superioritatis) ab عَزِيزٍ،
qui quidem ad formam اُعْنَى (Tychs. gr.
§. 76.) sonaret ، sed propter magnam
illam sonorum similitudinem, ubi sibi vicini sunt,
proclivitatem, etiam intercedente vocali
brevi, coalescendi, contrahitur in اُعْنَى
Ewald. gr. I. p. 70.

37) مِنْ cum Fatha copulativo pro مِنْ (من)
Tychs. gr. p. 28. n. 2.

38) تَقْوَى derivandum est a وَقَى, cuius
coniugatio 8. pro اُوْتَقَى, cum وَ, consonans
debilis, sono fortiori ت sese assimilet,
Ewald. gr. I. 245 s. habet اُنْغَى Tychs.

gr. §. 28. 3. c. Hinc omisso Elif pro-
stheticō, vitio derivandi, tanquam a radice
trilittera et primitiva تَقَّا pro تَقَّوَى, forma-
tur cum terminations femin. ئِي, nomen
actionis تَقَّوَى, mutationis ideoque casuum
in Singulari expers. Ewald. I. c. p. 165.
de Sacy gr. I. p. 293.

39) اُعْلَى pro اُعْلَى Tychs. gr. §. 22.
n. 4. est (أَسْمَاءُ الْمُتَضَيِّلَاتِ) ad formam اُعْنَى
ab عَلِيٍّ، quod vide.

40) مُعْتَدَلٌ derivatum ab عَتَدَنَ، quod
vide. — لَأَ ut in antecedentibus sententias
nomen statim sequens in accusat. adiunctum
habet, quippe quod, ut aiunt, rei, quae dica-

tur **لَا**, ipsam existentiam neget. Appellant hoc **لَا** arabici grammatici **نَفْيٌ** **أَلْجِنْسٌ** negationem generis sive **الْبَتْرِيَّةُ** **أَلْجِنْسٌ** quod prorsus perdit ac delet; cui opponunt **لَا** ut **حَالٌ نَفْيٌ** negationem status, quod istam potestatom, nominativum subiecti in accusativum convertendi, non exerceat de Sacy gr. II. p. 64. 65. Quod constructionis discrimen ad diversum usum omissi verbi **كَانَ**, ut *concreti* (caistere), aut *abstracti* redire, euidem mihi vel de Sacyo l. c. auctore, persuadere non possum. Pari enim modo in propositionibus utrinque generis existentia aliqua negatur; siquidem in hoc exemplo: **لَا رَجُلٌ حَاضِرٌ** denegatur, existere relationem, quae intercedat inter attributum **حَاضِرٌ** et subjectum **رَجُلٌ**; cum verba: *tir non est praesens*, accurate perpensa, nihil aliud significant, quam: *non existib ut praesens* i. e. in statu praesentiae (quocirca accusativus **الْحَالُ** **أَلْحَالٌ**) *aliquis vir.* Tetigit ipse clariss. de Sacy illam, quam statuimus, affinitatem vel potius identitatem verbi abstracti et concreti esse passim in libro suo: *Principes de grammaire générale* Part. I.

Chap. I. cf. Gram. ar. II. p. 86. 87. In exemplo autem alterius generis: **لَا رَجُلٌ** **أَلْجِنْسٌ** negatur aliquem virum existere i. e. aliquem existere *ut virum*, qui cadat in categoriam huius generis, sive sit ex eo genere, quod appellatur nomine **رَجُلٌ**. Optime igitur grammatici arabici hoc **لَا** dixerunt **نَفْيٌ أَلْجِنْسٌ**, statueruntque, eiusmodi propositionem negativam continere potestatem praepositionis **مِنْ**. de Sacy l. c. p. 414. Nos vero illud **رَجُلٌ** in exemplo **لَا رَجُلٌ** non pro subiecto s. inchoativo (**الْمُبْتَدَأ**), sed pro attributo s. enunciativo (**الْخَبرُ**) habemus, quod, etiam omisso verbo **كَانَ**, in accusativo ponit, testantur *Ebn-Malec* in *Alfiyya* ed. de Sacy vers. 156. 157. et de Sacy gr. II. p. 458. Nempe enunciatio, quae completa foret: **لَا كَانَ أَحَدٌ رَجُلٌ** **لَا** *non existit* *aliquis ut vir* (i. e. in statu viri) subiecto, quod facili negotio suppletur, omissio, per gratam breviloquentiam contrahitur in illud **رَجُلٌ** **لَا** *non existit tamquam vir*; in quo **رَجُلٌ** eodem modo atque **حَاضِرٌ** in alterius generis exemplo est attributum

نیست هبیج شفیع حاجت "رواتر از توبه" * ل شفیع^{۲۴} آنچه می‌تواند *

v) In codice mendose scriptum est حاجت. Adiectivum compositum poenitentiam denotat ut intercessorem حاجت روا voto i. e. veniae nanciscendae convenientissimum. —

et accusativus حَالٌ. Quam explicatio-
nem commendavit nobis observatio Ebn-
Maleci in Alfiyya citato v. 163. 164. hinc-
que relata in de Sacy gr. I. p. 262., quod
post verbum negativum لَمْ, in quo latet
ي, subiectum solet omitti, solumque at-
tributum exprimi; commendavit nobis prae-
terea ratio et iusta et facilis cognitu ac-
cusativi, negationem sequentis, in quo
expediendo etiam Ewaldus gram. II. p.
44. 45., vereor, ut recte, sese exercu-
erit. Neque etiam causa pro hac apa-
lysi deest, cur indefinitum semper esse
debeat huius generis nomen; hoc idem
vero quod sine Tenwino enunciatum velint
grammatici arabici: رَجُلٌ non رَجُل, inde
ducendum, quod huiusmodi formulas ha-
buerunt pro compositionibus adverbialibus
مرکب تصني (contracta iunctura) in
accusativo sine munatione efferendis, ut
بَيْتَ بَيْتَ per domos. Itaque regula huc
redire videtur, ut subiectum propositionis
post particulam negativam ي si sit أَنْ

vel لَمْ pariter atque verbum substanti-
vum omittatur, nomen vero quod additur
pro attributo habeatur, quod in casu suo
i. e. accusativo negationem statim sequan-
tur; sin vero subiectum disertis verbis com-
pelletur, non reticeatur, hoc ut enuncietur
in casu ei proprio i. e. in nominativo, at-
tributo accusativum servante.

41) Apposito adiectivo أَنْ accuratus
definitur antecedens لَمْ، quocum se-
cundum codicis scripturam casu accusativi
convenit. Pro legibus linguae et rei na-
tura triplex sine sensus aliqua mutatione
construendi ratio permissa est, prout re-
feras adiectivum aut ad subiectum illud
omissum, itaque in nominativo ponendum:
أَنْ رَجُلٌ نَّاسِمٌ في الْكَوَافِرِ non existit (ut)
vir (quidam) dormiens in domo, quod per in-
versionem dicitur pro: رَجُلٌ لَا كَانَ
أَنْ رَجُلٌ نَّاسِمٌ في الْكَوَافِرِ aut ad attributum
cum et sine Tenwino: لَا رَجُلٌ نَّاسِمٌ (نَّاسِمًا) في الْكَوَافِرِ non existit (quidam)
ut vir dormiens in domo. de Sacy II. p. 416.

نېیست هېیچ لماس ئېکوتىر ۴۳ لَا بِمَسْ أَجْتَهُ مِنْ
از سلامتى *
 نېیست هېیچ در دىمىزىدە قىز از ۴۴ لَا نَاهْ أَفْتَهَ مِنْ
ئانانى *
 نېیست هېیچ بىمارى رېجىورتىر ۴۵ لَا مَرَضَ أَفْتَهَ مِنْ قِيلَةً
از كىم خرىنى *
 زىيان تو تقاضا ۴۶ كىند اىپچە ۴۷ يېقىتىپىكى ما
عاتت ۴۸ بىاشى ۴۹ بىدان *

* سىن (Wilk. p. 78. n. 171. Poss. p. 80. — x) Futur. verbi perfecti sive exactum. Wilk. p. 39. n. 107. Poss. p. 75. — y) Compositum ex أَنْ et praeposit. ب, inserito و euphonico. Wilk. p. 29. n. 74. Poss. p. 64. —

42) أَنْجِبَحْ comparat. a فَيَجِبُحُ

43) أَعْبَى pro أَعْبَى Tychs. gr. §. 22.
n. 4., comparativus ab عَبَى q. v.

44) De Teschdid euphonico, quod litterae ت adscriptum est, vide Tychs. gr. p. 25. n. 2. a., ubi vero in exemplis, regulam illustrantibus, Dschesm super د delendum est.

45) Secundum systema grammaticale Arabum haec sententia phrasin (بَلَامْ)

constituit, cuius subiectum (سَانُكَى), quia antecedit verbum, non est فَاعِلْ agens, sed مُبْتَدَأْ، inchoatiq; in verbo (يَقْتَضِيَكَ) peculiare subiectum latere putatur, quippe idem sit ac يَقْتَضِيَكَ هوْ، ac tota propositione composita est, cum habeat pro attributo phrasin completam. de Sacy gr. II. p. 520. 512. s. 422. not. 2. Obiectum verbi duplex est, alterum يَقْتَضِى

مِنْ ^{۲۰} دَشِينَتْ اَنْجِيَّةَ نَدَادَهُ اَوْ رَاَهُ مَنْ اَلْتَهُ عَدُوٌ لِمَا جَهَّلَهُ ^{۲۱} *
 خَدَائِي رَحِيتْ كَنَدْ مَرَى رَا كَهْ ^{۲۲} اَمْسَرَهْ
 بِشَناختْ اَنْدَاهَهُ خَودَرَا اَزْ حَدَهُ دَرْ
 ظَورَهُ ^{۲۳} *

- z) Verbi substantivi tertia persona cum nomine coniuncta est. Wilk. p. 34. n. 89. Poss.
 86. — a) Verbum compositum ex negatione نَ وَ et دَكْسَنْ Wilk. p. 76. n. 164. —
 b) Pronomen personale ad relativum pari ratione atque in hebraico sermone ad רֹאֶנּוּ,
 et in arabico ad أَنْدَهُ additum est, quo indicetur eius casus obliquus. Wilk. p. 30.
 n. 78. Poss. p. 64. a. — c) Particula در، interiecta negatione a sequenti verbo separata,
 cum eo copulanda est, vid. Vocab. s. v. دَرْكَلَشَنْ دَرْ. — d) Codex msptus. in fine sen-
 tentiae دَرْ حَدَهُ iterum exhibet, sine dubio per negligentem aliquam scribentis diligentiam. —

personae, alterum rei; posterius, duabus
 vocibus دَلَهُ وَ دَلَهْ constans, aequo ac-
 prius دَلَهْ، in accusativo (دَلَهْ دَلَهْ منصوبون virtuellement à l'accusativ) accipiendum
 est; etenim verbum dupliciter transitivum
 utrumque complementum in hoc casu
 adsciscit. — Quoad sensum dicti vide ne-
 quid subtilius, quam auctor voluit, exinde
 extorqueas; non enim lingua ut organon
 loquela, iurgiorum, perfidi sermonis, sed
 ut gustandi instrumentum commemoratur,
 quod, ut consuevit aliquamdiu, aut dul-
 cia cibaria cum largis Falerni haustibus
 appetet, aut frugi ac tenui victu satiabitur.

46) Relativum لَهْ in casu obiecti acci-
 piendum esse, additó pronomine هُ (هَادِي) ^{۵۴}
 exactius denotatur. — Quod quidem pro-
 nomen, si de rebus sermo sit, saepe omitti,
 recte monuit Ewaldus gr. II. p. 232., eun-
 dem vero pari iure l. c. contendisse, rarius
 in huiusmodi locutionibus suffixum addi,
 vix affirmem.

47) Accusativus هُورْ derivandus est
 ab هُورْ، quod quidem nomen cum altero
 هُورْ filius, id prorsus singulare habet,
 quod vocalem cuique casui characteristicam

دیشْر باره عذر خواستی یباد می اعَانَةُ الْأَعْتَدَارِ^{۵۰} تَدْكِيرُ
آوردن بیوں گناهرا * لِلَّذِبْ *

تصیخت کردن در میان انجمن می اَلْتَصَحُ بَيْنَ الْمَعَاهِدِ^{۵۱}
سُرْفِشْ باشد * تَقْرِيبُ^{۵۲} *

چون تمام شود خرد کم شود اَلْعَقْلُ نَقْصَ
سخن گفتن *

الْكَلَامُ^{۵۳} *

etiam in penultima syllaba assumit, ut di-
cas in nominativo مُصْرِفٌ، in genitivo مُصْرِفٍ،
in accusativo مُصْرِفٌ، de Sacy gr. I. p. 398.

48) Vide notam 15.

49) Derivanda est haec forma a verbo
أَلْعَقَ، cuius futurum in coniugatione 5. ha-
bet مُتَعَدِّدٍ، per apocopen propter مُتَعَدِّدٍ
praecedens (Tychs. gr. §. 38. n. 1.) مُتَعَدِّدٍ.
Quae quidem particula futuro sequenti ean-
dem potestatem attribuit, quam haberet
praeteritum, si propositio esset affirmativa.
de Sacy gr. I. p. 516.

50) Vide in Vocabul. s. v. مُكَثَّفٌ.—
Sententia non vetat quidem delicti excusationem, semel faciendam, sed saepius
eandem repetere, parum conducere monet.

51) De Elif articuli omissio videatur
Tychs. gr. p. 25, 2. b.

C *

52) مُتَصَحِّحٌ est infinitivus coniugationis
primae, qui in lexico. non comparet qui-
dem, sed formatus est ad analogiam مُتَعَدِّدٌ
vid. de Sacy gr. I. p. 283. n. 5.

53) A vero aberrat van Waenen,
cuius in libro citat. p. 110. Sent. 442. c.
not. p. 346. eadem sententia occurrit, in
explicando eius sensu, quem valde obscu-
rum dixit. Proponit duplēm interpreta-
tionem; vel turbae hominum se immiscere
ad monendum, exponere verberum peri-
culo (تَقْرِيبٍ)، vel primoribus viris (الْمُلَّا)
consilium dare velle, exponere verberibus;
utrumque longius petitum ac Persae ver-
sioni haud congruum. Pro ea sensus est,
cohortari aliquem publice in hominum con-
ventu idem esse atque increpare eum et
de segnitie exprobrare.

54) Particula مُكَثَّفٌ ab initio duarum

شاعت «کنده بال جوینده است * شفیع جناح الظایب *
 نفاق مرن خوریست * ۴۰ فاق الضرر دلله *
 ذممت فادان همچو ۴۱ فهمة الجاهل «گروضیه
 سبزه زاریست در سرگین دان *

e) Particip. praesent. a كـون Wilk. p. 78. n. 171. et p. 40. n. 117. — f) Determinatione huius nominis compositi vide Wilk. p. 86. n. 198. Poss. p. 116. —

propositionum correlativarum, quarum verba sunt in praeterito, ea vel ad futurum tempus vel ad praesens indefinitum transfert.

55) Sensus dicti, quod etiam legitur apud Erpenium l. c. p. 57. no. LXXXIV., van Waenen. l. c. p. 138. no. 43. et Senneratum Centur. proverb. arab. no. LXXXIV. pro verbis varius esse potest. Proximum illud, deesse, cum exhausta fuerit intelligentia, disserendi quoque copiam, id importuna satuorum garrulitate vel in eas res, in quibus omnino nihil sapiunt, prolixe effusa tam crebro refutatur, ut huc spectare dictum vix credas; imo vero non amplius verbis locum esse, auctor monet, aut cum intelligentiam ab omni parte absolutam iam concepissent mentes, aut cum deficiat, quae argumentis moveri possit, ratio.

56) وـ صـ, in genitivo effertur propter

particulam comparativam (حـرف تـشبـيـهـة)، ei praefixa Tychs. gr. p. 184. n. 5.

57) van Waenen, cuius in libro citato, collect. II. n. 439. idem dictum occurrit, ad id explicationis gratia p. 346. haec addit: „Non invenuste comparat Imperator (Ali) stultorum prosperitatem cum horto super sterquilinio. Sicuti enim hortus ob soli pinguitudinem abundantius crescit, frondibusque suis supervagatur, ita etiam stulti, quibus ab omni parte opes ac deliciae affluunt, luxuriare, divitiisque suis facultatibus cum fastu et arrogantia superbire solent. Eodem tendit etiam dictum Salomonis Proverb. 19, 10.“ — In quo haud scio num vere attigerit vir doctus sensum auctoris, utpote qui non tam in describendo insolenti stolidi hominis fastu versetur, quam exquisitus aliquid et magis

اَرِيْ كَرَنْ شَوَارْتْ اَسْتَ اَزْ صَمْ ۴۵۳ اَلْجَرْجَعُ اَشْغَبُ يَمْ

* اَلْصَنْبَرِ

* كَرَنْ

سَرْ مَسْوُل اَزَانْ اَسْتَ تَا وَعْدَه ۴۵۴ اَلْتَشْوُنْ حَرْ حَتَّى

* يَعْدَ

* دَاهْدَ

g) Hamza superscriptum est litterae و ex more Arabum. Wilk. p. 6. n. 21. —

h) دَاهْدَ Wilk. p. 78. n. 170. Poss. p. 79. —

reconditum aperiat, si ذَعْدَةٌ non de opus
lentia, sed beneficentia accipiatur. Tunc
enim beneficia cum horto viridi amoeno-
que, stultitia vero eius, qui largitur, cum
sterquilinio, putido isto quidem et abomi-
nabili, sed ex quo herbarum optimarum
seges pullulat, haud incommodo compa-
rantur.

58) مَسْوُل est particip. pass. coniugat.
prima verbi جَلَّ; quod secundum re-
gularem formam sonaret مَسْأَول, propter
Elif autem in medio vocabulo cum Dhamma
prolatum, ideoque in Vav mutandum (Tychs.
gr. §. 20. n. 1. Ewald. I. p. 61.) مَسْوُل.
In cuiusmodi formis brevitati ita student
scribendo, ut و prolongativum omittant,
exarentque مَسْأَول, ad analogiam رَوْسَ,

capita loco رَوْسَ. Tychs. §. 21. n. ۸
Ewald I. p. 63. 64.

59) يَعْدَ est conjugationis primae a حَتَّى futurum nasbatum Tychs. gr. §. 56. no. 1. quod sequi debet antecedentem particular حَتَّى. De cuius usu, quoad verbum, eat sequens, haec probe teneantur. Propositio, cui haec inserta est coniunctio, ε pertineat ad tempus praeteritum, nihilqu referat, quam rem in facto positam, tum incipientem, cum alia finem fere nact fuerit, verbum, quod sequitur post حَتَّى aut in praeterito effertur e. c. مَسْأَول اَرْقَحَلُوا وَسَارُوا حَتَّى طَلَعَتْ اَلْشَمْسُ tum projecti iter fecerunt donec sol ortu est, aut, quod rarissime fit, in futuro in dicativo, per ellipsis verbi كَانَ, ut de

بِنْرَكْشِ تَرِين لِشْمَن آنْسَشْ كَه ۚ ۖ أَكْبَرُ ۖ أَلْأَعْدَاءُ ۖ أَخْفَاهُمْ
نِيرَانْ تَرِ بَاشْدَهْ كِيدَشْ *

i) Terminatio superlativi ab adiectivo suo separata Wilk. p. 23. n. 57. — k) Voci arabicae subiunctum est suffix. tertiae personae شـ, de quo vide Wilk. p. 27. n. 67. Poss. p. 59. — In codice mspt. nescio quis artem dialecticam vehementer virtus interpretamenti gratia haec lectu difficiliora adspersit: يعني حيلة كار آنـه intelligit dolosum argumentationibus i. e. astutum et versatilem disputatorem. —

Sacy gr. I. p. 480. not. 1. acutissime vidit, c. c. سـتْ آتـى الـكـوـقـةـ حـتـىـ آنـخـلـهـا projectus sum Kufam donec eam intro, ich bin auf Kufa zu marschirt, bis ich nun in dasselbe hereingehe, quod dici etiam possit سـتْ آتـىـ كـنـتـ فـيـ حـالـ نـخـولـ حتىـ. Sin vero causae, consilii, consequentiae al. levissima notio accedat, aut ad futurum tempus spectet oratio, particulam sequitur futurum nasbatum e. c. سـتْ آتـىـ الـكـوـقـةـ حـتـىـ آنـخـلـهـا profectus sum Kufam, donec eam intrarem i. e. eo consilio, ut in eam tandem ingrederer, ich marschirte auf Kufa zu, auf dass ich in dasselbe hincin käme. Nec tamen insitiandum est, nonnullis in locis tam subtile esse inter alterutram constructionem discrimen, ut utraque locum habere ac defendi possit, quemadmodum in Kor. 2, 209., ubi

lectiones etiam variant Cf. de Sacy gr. I p. 479. 480. II. p. 24. Anthol. gr. p. 168 Ewald gr. II. p. 116. 117.

60) أَعْلَمْ est pluralis fractus formae decimae quartae (أَفْعَالْ) Tychs. p. 141. a Singulare عـلـمـ, ut contracte scribitur pro عـلـمـ Tychs. p. 38. n. 6., quod affine est formae قـعـيـلـ. Nec tamen أَعـلـمـ in plurali, sed cum و in fine vocabuli possum quiescens in Hamza mutetur, أَعـلـمـ exaratur, ut سـمـاءـ loco سـمـاءـ. de Sac. gr. I. p. 113. Tychs. gr. §. 23. n. 4. Apposito autem hoc genitivo أَعـلـمـ magis definitur, quo se referat antecedens elatus، أَكـبـرـ, gravissimum esse nempe inter totum inimicorum genus edm, qui cti Quod Ewaldus praecepit in gr. II. p. 23

هر که طلب کند انسجه او را ۴۵۰ مَنْ طَلَبَ مَا لَمْ يَعْنِيهِ
بکار (زیاید در شدن انسجه
او را بکار آید * فَاتَّهُ مَا يَعْنِيهِ *

شیوه هر غیبت آن یکی از در ۴۵۴ الْسَّامِعُ يَلْغِيَةُ فَرُوْ
آخُذُ الْمُغْتَابِينَ *

غیبت کند کاست *

i) Contráctum est ex negatione & et praesentí verbi مَعْنَى Wilk. p. 78. n. 171.
p. 62. n. 134. Poss. ۷۶. ۷۷. — m) شُكْلُ شَتْنٍ Wilk. p. ۷۶. Poss. p. ۸۴. — n) Partic.
praes. a شُنْدَن vel شُنْدَن Wilk. p. ۷۸. n. ۱۷۱. — o) Plural. participii شُكْلُ Wilk.
p. ۱۱. n. ۳۳. Poss. p. ۳۵., quod cum antecedenti مَعْنَى derivandum est a دَرْكَرْنَ.

sine articulo in huiusmodi formulís substantivum efferendum esse, eidem non affirmem, tum quod multa exempla, quorum nonnulla existant in de Sacyi gr. II. p. 303., contrarium probant, tum quod addito articulo potestas elativi magis augetur eique vera vis superlativi demum attribuitur.

64. derives a خَفْيٍ; cuius comparativus, secundum regulam formandus أَخْفَى, propter vocalem brevem in fine vocis post ي facile cedentem, est أَخْفَى Ewald. gr. I. p. 54. Tychs. §. 22. no. 4., sive ut addito suffixo scribi solet, أَخْفَى Tychs. §. 89. no. 9. de Sacy gram. I. p. 459. — Continetur hoc adiectivo pro-

positionis attributam, cuius relatio ad antecedens subiectum indicanda fuisse verbo copulativo كَانَ, quod saepissime omittitur. Notio autem adiectivi أَخْفَى duplice modo accuratius definitur, tum affixo يُ, quod idem est ac مَعْنَى, tum accusativo مَكْيَتَةً, qui generaliorem notionem occulti, restringit ad clandestinas insidias. Tychs. gr. §. 99. no. 3. Appellant hoc arabici grammatici تَبَيِّنَ determinationem. de Sacy gr. II. p. 79 et 303. In posteriori loco exemplum forma grammaticalí nostrae sententiae admodum simile legitur: أَخْرَجَ أَنَّاسٍ عَلَى الْأَسَدِ

- خواری با طبع است * ٤٧ أَنْدَلْ مَعَ الْطَّبَيْعِ *
- راحت با ذوصینی است * ٤٨ أَرَاحَةُ مَعَ الْيَائِسِ *
ذوصینی با حریص کردن است * ٤٩ أَلْجِرْمَانُ مَعَ الْجِرْمِصِ *
هر که بسیار بود منزاج او ۵۰ مَنْ كُثْرَ مِنَاحَةُ * تم
-

أَكْثَرُهُمْ لَهُ رُوَيْةً
audacissimus hominum contra leonem [is est, qui] saepissime ex iis istum conspergit.

62) De mutata vocali in suffixo ۱ loco
۲ vide Tychs. gr. p. 175. no. 3.

63) Pronomen ۱ hic loci modo separat subiectum ab attributo, quorum utrumque definitum est, hacque ratione ab arabicis grammaticis nominatur حَرْفُ الْنَّفْعِ particula separationis. de Sacy gram. II. p. 586. — In similem sententiam Scaligerus (Proverb. arab. centuriae duae c. scholiis Scaligeri et Erpenii p. 67.) observat: Diffamatores non sunt solum qui motu proprio alicui obtricctantur; sed etiam qui alienis verbis aliquem deferunt.

64) Non puto, rectum vidisse van Waenen, cum ad dictum nostro consimile annotaret (l. c. p. 167), يَاسِ animi affectionem esse, qua quis aliarum rerum curas mittat suaque sorte praesenti con-

tentus vivat; etenim omnium minime sorte sua contentus is est, cui attribuas يَاسِ, imo vero ita post petitiones saepissime sine felici successu repetitas fortunae suaे irascens et exacerbatus, ut omni spe abiecta, nihil sibi amplius boni exspectet.

65) Causa quod finem prepositum non consequuntur avidi, in ipsa aviditate quaerenda est, qua ducti praepropere agunt, utiliora adminicula negligunt, vel festinando irrita redundunt; ut idem dicitur in Job. 5, 13. עַזְתָּ נִפְגָּלִים נִמְחָרָה et Prov. 19, 2. אֶזְ בְּרִגְלִים חֹטָא. Sed forsitan ad id modo tendit auctor, quod cupiditas e negata possessione rerum prodeat.

66) Suffixum ۱ illud est, quod عَسَابَه appellant, revocans in animum pronomen coniunctivum مَنْ، ab initio propositionis ponendum. Vide notam 16. Repetito hoc pronomine indicatur مَنْ، quod nisi interrogando inserviat, flexionis expers est, accipiendum esse in genitivo.

يَخْلُرُ مِنْ جِثْدِ
عَلَيْهِ أَوْ أَسْتَخْفَأِ
بِهِ *

عَنْدُ الشُّرُوَةِ أَذْلَلْ مِنْ
عَبْدِ الْقِرْقِ *
أَلْخَاسِدُ مُغْتَاظُ عَلَىِ
مَنْ لَا تَنْتَ لَهُ *

خالی نباشد از گینه کُرفتن
برو یا سبک داشتن
بدو *

پته شروه خورتر است از
بنده درم خرد *
حسد «برنده حشناک است
بر آنکه همچو کناه «نداری *

p) Elif pronominis او post praepositionem abiectum, in بد و autem, quod sequitur, inter utramque compositionis partem ن insertum est. Wilk. p. 25. n. 61, 62. Poss. p. 57, 58. — ۹) — ن اشتن () — بـنـن () Wilk. p. 75. n. 162. —

67) يَخْلُرُ futur. apoc. coniugationis
prima a خَلَّا q. v. Cf. Tychs. gr. p. 93.
n. 7. et p. 61. n. 1.

68) عَلَيْهِ necessere erat adderetur, quia
حَقَّ itemque eius nomen actionis ob-
lectum, ad quod spectat odium, particula
عَلَى sibi adlunxit; suffixum ة, cuius voca-
lis mutata est in Kesre secundum regulam
apud Tychs. l. c. p. 175. no. 3., ad eundem
illum pertinet, qui multus est in ioca-
ndo. Idem cadit in ة, quod sequitur.

69) Secundum analysin grammatical-
em (أَعْرَابْ), quam sequi solent indige-
nae doctores, universa sententia proposi-
tionem nominalem (جَمِيلَةً | سَمِيلَةً) consti-
tuit, quia attributum (الْمُعْنَدَ quod fulci-
tur) non verbo, sed nomine agente cum
complemento suo continetur. Inchoativus
(الْمُبْتَدَأْ) eius, una voce مُحَكَّمٌ (مُحَكَّمٌ)
constans, articulo definitus est, enunciativus
(خَبَرْ) vero, pluribus vocabulis compre-
hensus, pro vulgari ratione est indefinitus.

پَسْنَدْهُ أَسْتَ بِظَفَرِ شَفِيعٍ ۝ مَنْ كَفَى بِالظَّفَرِ ۝ شَفِيعٌ
 كَنَاهَ رَا *
 بِسَا سَعَى كَنَدْهُ دَرِ آنْجَهُ ۝ رَبُّ ۝ سَاعَى ۝
 زِيَانَ دَارَدَ اُورَا *

formula مَنْ لَا دَقَبَ مَنْ secundum regulum, in nota 40. propositam explicatius saret. مَنْ لَا كَانَ لَهُ شَيْءٌ ذَبَّا s. مَنْ لَا كَانَ لَهُ شَيْءٌ ذَبَّا قَدْ يُنْهَى, eaque tota unam notionem insontis exprimens, antecedentis particulae علىٰ ratio, genitivum regentis (حَرْفُ الْمُجَرِّدِ) grammaticae in genitivo (مَسْجِرُ وَرْضَاحَل) ccepienda est. — Verbo, unde ducentum est مَغْتَنَاظٌ, quippe intransitivo, complementum non in accusativo, sed opera repositionis علىٰ adiungitur, id quod يَنْعَدِي إِلَى مَفْعُولِهِ بِحَسْرَفِ حَرْفٍ ansit verbum ad complementum suum per praepositionis de Sacy gr. II. p. 545. ot. 1., ipsum autem complementum ex repositione et nomine compositum nunquid جَارٌ وَسَجَرٌ وَرَبٌ id quod regit genitivum et in genitivo positum est. ibid. 112. 591.

70) Accusativus شَفِيعًا pro illo usu linguae arabicae exhibitus est, quo fere adverbii locum tenet ad definiendum accusativus aut subiectum aut attributum. Etenim significatio verbi neutrius كَفَى, in quo primum attributum continetur vocabulum ظَفَرٌ, addito شَفِيعًا secundarium aliquod accedit, quod possis resolvere in حَبْشٌ مَغْتَنَاظٌ ita ut sit intercessor. de Sacy gr. II. p. 76. Princip. de gram. général. p. 214. s. — Ewald. gr. II. p. 46. 47.

71) سَاعَى est particip. coniugationis primae a loco سَاعِي, secundum regulam apud Tychsen. gr. §. 22. no. 6. Genitivus pendet ab antecedenti particula رَبٌ; ea enim primitus substantivum non nisi genitivo nominis, statim secuturi et indefiniti praeponitur. Tychs. gr. §. 98. 4. Ewald. gr. I. p. 355. not. 3. de Sacy gr. I. p. 499. s.

تکهه "مسکن بس آرزو بدرستی ۰۰ لَ تَتَكَلُّ عَلَى "آلْتُسَى
 که آن "بِضَاعَتِهَا
 احْسَقَاتِهَا *
 نوْمِيَّذِي ازاد ایست و امینی ۰۴، أَلْتَهَاسُ حُرُّ وَالْرَّجَاء
 قَبْدُ ۷۵ * بنده "کِبْدَتْ *

- a) Imperat. a كُن cum particula negativa. Wilk. p. 62. n. 133. Poss. p. 76. —
 b) Nomini ex arabico sermone recepto adiecta est persica terminatio pluralis, maxime in rebus inanimatis usitata. Wilk. p. 11. n. 31. Item in sequenti أَحْيَفْ plur. ab أَحْيَفْ.
 c) Contract. ex كـ et أَسْت Wilk. p. 31. n. 82. Poss. p. 66. —

72) Suffixum هـ, quod postulat constructio verbi صـ cum accusativo personae, referendum est ad multos istos nocivorum rerum appetidores, ita ut facile expectaveris pluralem هـ. Attamen rectius, si verba non sensum consideras, Singularis habet.

73) Fut. apocop. coniugationis 8. a verbo وَكَرـ (vid. Tychs. gr. §. 28. 3. c. et §. 56. 8.) post لـ sequitur, quia hac sola ratione, imperativus negativus exprimi potest. Tychs. l. c. p. 65.

74) أَلْتـى (۷۴) est pluralis fractus pro أَلـى formae primae a Singulari أَلـى

vid. Tychs. gr. p. 136. 1., cui ob in fine vocis, antecedente Fatha, vocali Kesre ademta est. ibid. §. 22. 4. Construuntur autem plurales fracti propter abstractam collectivorum notionem, quam habent, tanquam si essent generis feminin. Ewald. gr. I. p. 180. s.; quocirea in nostro exemplo sequitur فَانـهـا, feminino أَلـى relate ad أَلـى.

75) بِضَاعَهـ sic enim rectius quar, بِضَاعـ, ut in codice meo legitur, est plur. fr. formae decimae septimae a بِضَاعـ viii Tychs. gr. §. 81. n. 17.; item بـ

٥٧ ظنُّ الْعَاقِلِ كَهَانَةً *
 ٥٨ مَنْ نَظَرَ أَعْتَبَرَ^(٢٧) *
 ٥٩ الْعَدَاوَةُ شُغْرٌ بِلَا تَفْعِلُ *
 ٦٠ الْقَلْبُ^(٢٨) إِذَا أَكْرَمَهُ عَيْنَِي *
 ٦١ الْأَنْبُ^(٢٩) صُورَةُ الْعَقْلِ *
 ٦٢ هُنَانٌ بِرْ دَنْ خَرْ دَهْنَدْ آخْتَرْ شُويَّ اِيْسَتْ *

هُنَانٌ بِرْ دَنْ خَرْ دَهْنَدْ آخْتَرْ شُويَّ اِيْسَتْ *

هُنَانٌ بِرْ دَنْ خَرْ دَهْنَدْ آخْتَرْ شُويَّ اِيْسَتْ *

هُنَانٌ بِرْ دَنْ خَرْ دَهْنَدْ آخْتَرْ شُويَّ اِيْسَتْ *

هُنَانٌ بِرْ دَنْ خَرْ دَهْنَدْ آخْتَرْ شُويَّ اِيْسَتْ *

هُنَانٌ بِرْ دَنْ خَرْ دَهْنَدْ آخْتَرْ شُويَّ اِيْسَتْ *

v) Cetera in codice mspto. desunt. —

x) Verbum impersonale, de cuius forma et

constructione conf. Wilk. p. 78. n. 172. —

لَكْلَ زَاجِم
فَوْل

plur. fr. formae vicesimae secundae ab
نُوكِي، quod vide sub rad. دَوْكَ.

76) Quod nostri grammatici observant,
جَمِيعًا لِكَبْتَدَدْ آخْتَرْ inchoativum plenumque esse no-
men determinatum؛ لِكَبْتَدَدْ آخْتَرْ enunciativum
vero vel nomen vel adiectivum indefini-
tum, hoc exemplo comprobatum vides.

dern. pag. 202.: dern. pag. 202.:
لَكْلَ زَاجِم
فَوْل

78) Particula إِذَا، quae solet verbum
praeteritum referre ad tempus futurum,
si posita est, ut in hoc exemplo, ab ini-
tio duarum propositionum correlativarum,
in quibus utrumque verbum est in praete-
rito, iis sensum vel futuri vel praesentis
indefiniti attribuit. de Sacy gr. I. p. 172.

77) Eadem sententia, paulisper mu-
tata, et aliis dictis adiecta, occurrit in
van Waenen. editione p. 56. n. 38: الْعَاقِلُ

79) Legitur idem dictum in Proverb.
arab. centur. II. ed. Scaliger et Erpenius.
p. 56. no. LXXXII., ad quod prior an-
notat: „Prudentia est ipsum archetypum,
disciplina exemplar“, minus apte, ut vide-
tur, quam quae posterior disputat: إِذْنَبْ، eruditonem quidem etiam significat, sed
proprie bonos mores, ut verbum docere

إِذَا سَكَتَ فَكَرَ وَإِذَا نَطَقَ
نَكَرَ وَإِذَا نَظَرَ إِعْتَبَرَ، neque
abludit quae exstat in Herbin Dévelop-
pem. des princip. de langue arab. mo-

نَهِيَتْ شَرْمَ مَرْدَ حَرْيَصَرَا *
 هَرَّ كَرَا نَرْمَ بَاشَدَ هَبَّةَ زَيْرَأُو *
 سَخْتَ بَاشَدَ هَبَّةَ بَالَّاَيِّ او *
 هَرَّ كَهَ دَرَفَتَهَ دَرَ كَوْنَسَتَهَ او ٤٤٢ مَنَّ اُوتَسَ فِي ٤٤٣ عِجَانِيَّةَ *

.y) Dativum habes pronominis relativi كَه. Wilk. p. 30. n. 77. — z) De Elif pronominis tertiae personae omissio videatur Wilk. p. 25. n. 62. Scriptionem cum Hamza exhibet codex noster. —

mores, et γένος est intellectus, unde, me iudice, melius haec sententia vertatur: „boni mores imago sunt intellectus“ et Causabonus: „Ut animi duae praecipuae sunt partes, sic sapientias duo membra η θεωρητική et η πραγματική, quae multis nominibus iavicem sunt separatae. Ait tamen auctor proverbii: prout fuerint alicuius mores, qui ad voluntatem pertinent, posse de eius intellectu coniseturam fieri.“

80) Male Ockley ad calcem libri sui *Die Geschichte der Saracen.* Vol. II. p. 522. no. 104. vertit: „Ein Geiziger lebt nicht.“

81) *أَعَالَى* (أَعَلَى) est plur. fract. a comparativo *أَسَافِلُ*, ut *أَسَافِلُ* ab *أَعَلَى*. Sequuntur autem comparativi tum maxime hanc no-

mīnum quadrilitterorum formationem, cum ut hic loci substantivorum vices agunt. Tychs. gr. §. 82. no. 2. Verba nominibus pluralibus in feminino et singulari adiecta sunt secundum regulam in nota 73. laudatam. — Accusativos *أَعَالَى* et *أَسَافِلُ*, in codice meo perscriptos, quum equidem non viderim, quo pacto defendi possent, mutavi in nominativos.

82) *أَوْتَسَ* secundum regulam apud Tychs. gr. §. 20. no. 7. scriptum est pro *أَوْتَسَ*, quod derives a verba hamzato et defectivo *أَتَى*; ibid. p. 100. no. 4. —

83) Ita in codice clare exaratum est. Maluissem ego quidem propter tetram obscenitatem, quam nolite per pudorem ve-

اَنْدَكَ بَاشَدْ شَرْم او بَدْ بَاشَدْ
زِيَان او *
فِي كِبِيْخْتِ اَنْكَسْ اَسْتَ پِنْد
“كَيْرَهْ جَرْ او *
حِكْمَتْ كُمْ شَدَهْ مُؤْمَنْ
أَسْتَ *

الْمُؤْمِنِينَ *
عَجَبٌ

کُمْ فَتَنَ (a) Wilk. p. 74. n. 160. Poss. p. 84. —

strum investigare, iuvenes, aliud quodve
a verbo عَجَبٌ derivatum legere; sed
cum mihi per criseos leges potestas non sit
concessa, coniecturis quae displiceant, tol-
lere, intactus maneat textus.

84) De وُ propter adiectum Dhamma
loco ئِ cum in حَيَاةٌ, tum in بَدْوٌ
scripto cf. Tychs. gr. §. 20. no. 1. et 3. —
Ibidem §. 119. no. 2. docetur, verbum,
quod antecedit subiectum, ut قَلْ ante
حَيَاةٌ, in masculino efferri posse, quam-
quam nomen secundum formam grammati-
calem sit feminini generis. Ad feminina

autem propter ipsam formam referendum
esse حَيَاةٌ docet Tychs. 'gram. §. 78.
no. 2. b.

85) Obscurius dictum, attamen et de-
fensum quoad verba, et explicatum quoad
sensum duabus simillimis sententiis, quae
leguntur in van Waenii editione p. 56.
sent. 40. آنْجِئْكَتَهْ ضَائِلَهْ بُكْلَهْ
مُؤْمِنِينَ قَنْدَوْهَا وَتَوْهِينَ أَفْوَاهَ
ضَائِلَهْ et p. 82. sent. 223. آنْجِئْنَافَقَيْنَ
آنْعَاقِيلَ آنْجِئْكَتَهْ يَظْلِبَهَا
— حَيَّشْ كَائِنْ — Patet hinc, ter-

بَلْيَ بِهِمْ آوْرْفَدَهُ اسْتَ زَشْتِيْسَهَايِ	٧٧	أَلْشَرْ جَامِعُ «بَشَّاوى	
أَلْعَيْوبُ *			بَشَّاوى *
كَثْرَةً أَلْيُوقَافِ شِقَاقُ	٤٨		سَيَارَ دُوْسْتِيْ نِفَاقُ اسْتَ
وَكَثْرَةً أَلْخِلَافِ شِقَاقُ(٤٧) *			سَيَارِيْ خَلَافُ شِقَاقُ *
رُبْ أَمْلُ «خَابِيْبُ *	٤٩	سَا امِيدَى كَهْ بِنُومِيلَى كَنَند	
وَرُبْ عَامِلُ ضَائِعُ *	٥٤		سَا (١)
رُبْ رَجَاءُ «يُورَى إِنْ	VI	سَا امِيدَى كَهْ اَدا كَنَند بَهْ	
أَلْيِسْرَمَانِ *			ى رُوزِي *

b) Reliqua, in codice desunt. —

sum quod vocant comparationis inter sapientiam et amissum animal solum in cura et studio, quo quaerendum et eaptandum sit utrumque, latere. Adamare autem huiusmodi comparationem gnomologos arabicos, cognoscitur e sententia, quae est apud v. Waenen. p. 90. ducentesima octagesima septima: عَاجِبَتْ لِبَنْ يَنْشُدُ ضَالَّةً وَقَدْ أَضَلَّ قَنْصَةً وَلَا يَطْلُبُهَا.

٨٦ مَسَّاوى pro مَسَّاوى (est pluralis fractus nominis quadrilitteri مَسَّاوى

vid. Tychs. gr. §. 82. n. 3. item بَيْوبِ ab هَبَيْب Tychs. I. c. §. 81.

87) Ne praetermittas in hoc et sequenti dicto multiplicem iucundamque litterarum ac syllabarum allusionem, qua nihil gratius orientalium aures personat.

88) In codice حَابِيْب legitur, aperit falsum. — Adiectivum non est praedicatum propositionis, sed epitheton ad أَمْلِ verbum substantivum deest ut in simili exemplo, quod in alium finem laudat d. Sacy gr. II. p. 139. ex Alfiyya Ebn-Ma

بسا سوی که اون گند بزیان ۷۳ رُبْ «أَرْبَاحٍ يُوقِّى إِتَى
اَلْخُشْرَانِ * كاری *

بسا طمع که دروغ باشد * ۷۴ رُبْ طَمَعٌ كَادِيبٌ *
ستم کردن "رانیده است بسوی ۷۵ اَلْبَغْنُ شَائِقٌ إِتَى
اَلْخَيْنِ * هلاک *

در هر آشامیدنی در شلو کش فتیست ۷۶ قَى كُلٌّ "جُرْعَةٌ شُرْقَةٌ
وَمَعَ كُلٍّ "اَكْلَةٌ غُصَّةٌ وبا هر خورشی غصن ایست

كار ^{c)} cui abstracti terminatio ی addita est, quid efficiat in compositionibus, docet Wilk. p. 93. n. 225. — d) Ex auctoritate huius formae in Vocabulario exhibuimus verbum رانیدن, quod in aliis lexicis non comparet. —

leci vers. 390. — Ceterum alia sententia ad eundem Ali tanquam auctorem relata, quae est in collectione a Lettio Caab ben Zoheir carmini adiecta p. 91. lit. ط pari modo et اصل عيل sibi invicem opponit: طاعۃ الامل تفسد العيل.

89) يُوقِّى fut. coniugat. secundae a

verbo dupliciter imperfecto أَنَى, vid. Tychs. gr. p. 77. et 98.

90) أَرْبَاح plur. fract. formae decimae quartae a رَبْح Tychs. gr. p. 141.

91) quod in codice manuscripto legitur, apertum mendum est. — Sensum dicti in verbis mutatum reddunt duo alia apud van Waenen. l. c. p. 24. no 157; ظُلْمُ الْمُتَّرْكِ يَصْرُعُهُ iniustitia viri prosternet eum et no. 160: ظُلْمُ الظَّالِمِ يَقْوُدُهُ إِلَى الْهَلَاكِ iniustitia tyranni eum ad interitum ducet.

92) Vide ne كُل habeas pro adiectivo, reapse enim nomen est universitas Tychs. gr. §. 98. n. 1. b., ita ut hoc membrum

وَمِنْ كُثْرَهُ فِي
الْعَوَاقِبِ لَمْ يَشْجُعْ
إِذَا حَلَّتِ الْتَّقَادِيرُ
كُلُّنِيْنَابِرُ *

هر که بسیار ناشد اندیشه او
بر عواقب «کارها شجاع نیاشد»
چون فرود آید تقدیر خدائی غر و جل
کم شود تدبیراء مردان *

e) Mederi hac ratione volui mendozae, quae est textus, lectioni کارکا .—

ad verbum reddendum esset: *in der Allheit eines einzelnen Schlucks* i. e. *in (allem) jedem einzelnen Schluck — ein Erstickungsgeruck.* — Relatio inter کل و جزئی a grammaticis arabicis vocatur *adiunctio*, nomen کل اضافه *annexum*، nomen vero additum, quo generalis notio antecedentis nominis restringitur magis et terminatur، جزئی، appellatur *البعض* أیضاً *cui annexum est.* de Sacy gr. I. p. 413. s. II. p. 47. — Suavis quae est posteriorum verborum in sono litterarum concordantia diversitate nuntiationis (in codice شیخ شیخ vitiouse scriptum est) non tollitur, cum vocalis in fine شیخ شیخ، quippe in pausa (وقف) positi, non pronuncietur. de Sacy gr. I. p. 38. 75.

93) Coniiciat fortasse aliquis propter gratiorem convenientiam cum vocalibus sequentis vocis: أَكْلَةً، *buccella*, *crustulum*; sed codex manuscriptus lectionem textus, antecedentی جزئی longe aptiorum, clare exhibit.

94) Suffixum ة est أَضْيَرُ الْعَاقِبَهُ، *est* *عَوَاقِبُ* pronomen *reducens* animum ad من antecedens.

95) ة عَوَاقِبُ est plural. fractus forma decimae sextae ab عَاقِبَهُ، Tychs. gr. p. 141.

96) Huius dicti, fortissimo animo digni, eam partem, quae hominem quovis momento morti occumbere posse affirmat, nec rectius nec brevius facile exponeres, quam verbis alias sententiae, a. v. Waenen. l. c. p. 94. n. 323. allatae: في كُلِّ نَفْسٍ

چون فرود آید تقدیر خدای عز و جل ۷۷ ادا حَلْمُّكَنْدَرُ
 باطرشون هدر از ان * بَطَرَ مُكْنَدَرُ^(۱)*
 لیگوی کِردن بُنْد زیان ۷۸ الْخَسَانُ يَقْطِعُ
 بدشی را * الْبَسَانُ *

f) Participii forma 'apocopata a گفتن, in compositionibus usitata. Wilk. p. 40 n. 115. —

^{۵۵} مَوْتٌ فِي كَلْ وَقْتٍ قَوْتٍ, si modo recte haberet, quae addita ab eo est versio: *omnis anima morti exposita est, quae instat omni tempore.*

97) De verbis خَلَقَ et خَلَقَ, ضلتُّ et خَلَقَ, propter articulum sequentem Kesre coniunctivo munitis, in Singulari et genere feminino ^{coquuntur} et ^{concreta} plurali fracto non minus متقدور (Tychs. gram. p. 148. no. 7.) et تَذَبَّر (ibid. p. 147. no. 4.) videatur Tychs. l. c. p. 242. n. 4. — Geminò rhythmò et sensu elegans proverbium.

98) Satis constat, summam Dei potentiam immutabilemque in decretis suis constantiam apud Muhammedicae religionis sectatores istam genuisse de fato ac saeva necessitate persuasionem, quae hac et antecedenti sententia continetur, praeterque multos alios etiam a poeta, citato a Re-

lando de Relig. Muhamm. p. 62., his verbis describitur:

فَا كَانَ مَكْتُوبٌ عَلَيْكَ فَكَانَ

وَمَا لَكَ مَكْتُوبٌ فَلَا يُنْهَى
يَفْتَوْتُ

فَسَلِمْ وَاعْلَمْ أَنْ رِبِّكَ قَادِرٌ
قَضَايَاهُ تَجْرِي وَالْعَيْانَ سَكُوتٌ

„quodcumque scriptum est contra te, fiet,
et quod pro te scriptum est, neque illud
praeteribit;

trade itaque te Deo et scito Dominum
tuum potentem esse,
decreta eius certo procedunt, et facere de-
bent servi.“

99) Non recte Tychsenius in gramm.
p. 25. no. 2. b. praecipere videtur, ل arti-

بِرْكَي بِعْلَمَ أَسْتَ وَادِبْ	
نَهْ بَاصِلْ وَحَسِبْ *	
كِرَامَى تِرِينَ ادِبْ نِيكُوى	
خُوَى أَسْتَ *	
بِرْكَتَرْ نِسَبْ نِيكُوى	
اَدِبْ *	
بِرْكَتِرِينَ دَرُوِيشِي اَبِلِمِي أَسْتَ *	
كِرِيزِانِيدَهَتِرْ وَحَشْتَهَا	
عَجِيبْ جَوَدْ *	

* g) Comparativi terminatio ^{ئى} cum plurali sequentis nominis superlativum exprimens, adiecta est participio praesentis verbi causativi (cf. Wilk. p. 91. n. 221.) كِرِيزِانِيدَن (،
derivati a كِرِيزْ fuga. —

culi, si vocabulo a littera J incipienti praeponeretur, semper in scribendo omitti, id enim hac ipsa scriptio codicis nostri reprobatur, et rectius a de Sacyo gr. I. p. 54. modo nonnunquam fieri docetur. — Sensum dicti explicabunt, quae in Glossario s. v. لِسانٌ notata sunt.

100) Consentit Eurip. in Dictys. edit. Barnes. 35.

Els δὲ εὐγένειαν, δῆλογέντες φράσαι καλά.
Οὐ μὲν γὰρ ἐσθλός εὐγενής ἔμοιγέντες αὐτῷ,
Οὐ δὲ δίκαιος, οὐδὲν ἀμείνονος πατρός,
Ζηνός πεφύκη, δυσγενής εἰναι δοκεῖ. —
Ceterum ρωτᾶντα paronomasia inter فضل
et فَضْلٍ, quae saepius captata est vid. v. Waenen. l. c. p. 223.

101) Adiectivum formae elativa s. comparativae in hoc et sequentibus exemplis su-

بِرْ رَكْتُرِين توانشَرَان خَرَن است * ۸۴۲ أَغْنَى أَلْغِنَى أَلْعَقْلُ *
 طَبَعَ كَنْنَدَه در وَشَاقِي وَشَاقِي
 أَلْدَلِي * خوارِيست *

حَدَرْ كَنْيَد از رَمِيدَن نَعْتَرَه
 كَه نَه در هَر رَمِندَه باز كَرْدَن *

perlativum denotat, quippe nomini sequenti statu constructo adiunctum Tychs. gram. p. 216. no. 2. Articulus, qui renuente quidem Ewaldio gram. II. p. 23., probante autem de Sacy gr. II. 302. 303., nominibus adiectus est, accuratius comparationem cum universa notione, quae nomini est, designat.

102) Haud ineptam censemus comparationem, in hac sententia propositam, cum vanorum quorundam ingeniorum iactationem memineris, quae nil nisi suam gloriam et admirationem captantia, alienae praestantiae impatientia, omnes, quibus adulandi vel animus vel ratio deest, longissime a se removent ac propellunt.

103) أَغْنَى ^{وَه} pro أَغْنَى ^{وَه} (vid. Ewald. gr. I. p. 54. 55.) est comparat. a فَنِي.—

Sententia fere congruit cum Paradoxo VI. Ciceronis: δι μόνος δ σοφός πλούσιος.

104) Quae vulgaris est verbi طَبَعَ
 cum فِي rei quaesitae constructio, facile
 in errorem inducere possit, ut verba inde
 a فِي sequentia pro complemento et epi-
 theto vocabuli أَلْطَامِعُ habeas. Quo
 facto solum subiectum adesset, unum qui-
 dem sive simplex, sed complexum, ut vo-
 cat de Sacy gr. II. p. 5. 6., quia generalior
 nominis notio additamentis definitior redi-
 tita esset; altera autem eademque neces-
 saria pars propositionis, attributum puta,
 prorsus deesset. de Sacy l. c. p. 101. ss. 109.
 Qua de causa facile suspiceras, اسْنَانُ
 relationem subjecti et attributi locum ha-
 bere, de Sacy l. c. p. 96., ac rectius sub-
 jectum propositionis (مسْنَدُ) unum illud
 مُسْنَدٌ إِلَيْهِ، cetera autem أَلْطَامِعُ
 praedicatum constituere, quod potuisset
 vel verbo substantivo, vel وَهُوَ, ut

پیشتر افتادن عقلها زیر ۸۷ اکثر مصارعه الْعُقُول
 تَحْتَ بُرُوقِ^(۱۰۷) الْمَطَامِيعَ *
 هر که بشکرداند روی خود را ۸۸ مَنْ^(۱۰۸) آبَدَی صَفَحَتَهُ
 با حَقِّ سلطان شود «
 وَمَنْ أَغْرَضَ عَنِ الْحَقِيقَ
 هَلَكَی *

h) Reliqua desunt. —

حُرْفٌ ضَبِيلٌ أَلْفَصْلٌ s. *particula s.*
*pronomine separationis (inter subiectum
 et attributum definitum) interposito, cum
 illo copulari.*

quartae a Tychs. gr. p. 138.

106) hoc loco attributō, alias in accusativo efferendo, praepositum est propter antecedens l; hic enim frequens est eius usus in propositionibus negativis, raro etiam in affirmativis. de Sacy gr. I. p. 471. II. 414. 563. Vide etiam van Waeen l. c. p. 230.

107) Sic correxit is, qui persicam versionem adscripsit, mendosam lectionem

textus: طبعٌ، fortasse scribae vitio ex
طبعٍ ortam.— Vix autem aliam in-
venies sententiam, qua malefactorum ac
turpissimorum facinorum prima origo cum
verius tum elegantius fuerit exposita. Hic
enim diuturniori vetitarum rerum contem-
platione, cupiditatem earum rapiendarum
ali sobriumque rationis iudicium pari modo
turbari et corrumpi, docetur, ac fulgurum
splendor corporis oculos praestringat; ita
ut non male dicantur ipsae illae res-opta-
tae, exempli gratia aureolorum gratus
conspectus, in animos contemplantium in-
ferre sua fulmina. Idem a feminis veren-
dum, quapropter sapienter monetur: „Ne
aperias fenestras (sensus tuos) ante arcum
angelorum“ in Proverb. arab. certur.
duae ed. Erpen. p. 34.

٤٩ إِذَا أَمْلَأْتُمْ قَنَاجِرُوا
* أَللّٰهُ بِالْحَسَدَةِ *

چون درویش "شوید بازارگانی گنید
با خدای تعالی بصدقه دادن*

ⁱ⁾ Ita equidem mutavi شود, quod in codice mspto. exstat. —

بَدْجَى (جَيْدَى) derivandum est a ^{جَيْدَى} in Elif loco Vav exeunte; quippe quod Elif solum in radicibus trilitteris admittatur, in plurilitteris autem Ja scribatur. Tychs. gr. §. 21. n. 4. — De Kesre conjunctivo in ^{عَنْ} cf. ibid. p. 28. 1. et de Sacy gr. I. p. 68. fin. 2°.

109) Sic equidem e conjectura cor-
rexii textus lectionem قَاتِجَرْ وَ اَلْلَهُ، aperte falsam. Tertia coniugatio verbi
تَكْبِرْ، quam adoptavi, in lexicis non
comparat quidem, sed probatur significa-
tio eius, in Glossario statuta, cum alio
dicto ad calcem libri Caab ben Zoheir
ed. a Lettio p. 90. s. lit. ت، tum analo-
gia cognitorum verborum e. c. بَائِعْ
stipulatus, pactus fuit (cum alio) *vendendo*
emendo. Cadit in hoc verbum, ut in multa
alia, tertiam coniugationem obiectum sibi
adiungere casu accusativi, quod in prima
ope alicuius particulae cum eo copularetur.
Vide de Sacy gr. I. p. 133. — Quoad sen-
sum propinquae sunt plures sententiae in
collectionibus van Waenen. p. 4. sent. 14.

بَرْكَةُ الْتَّهَالِ فِي أَنَّ آدَمَ الْزَّكَوْةَ
augentur opes liberaliter factis eleemosynis (cf. Schult. ad Elnawabig. p. 118.), p. 80. s. 211. صَدَقَةُ الْكَسْرِ مُتَّسِرَّةٌ فِي
الْتَّهَالِ occulta eleemosyna multiplicatrix opum, in Apophthegm. Ebraeor. ac Arab. per Drusium p. 34. s. 40: *Da decimas, ut dives fias*, ibid. p. 84. sent. 238. 240., neque abludit exemplum a de Sacyo gr. II. p. 108. citatum. Satis quidem constat, quanti faciant Islamismi sectatores eleemosynas, haberique in summis apud eos officiis, opes suas piis usibus erogare; at vero memorabile videtur, eosdem beneficentiam cum negotiatione Deum inter et benefactorem comparare, ex qua ad eum, qui impenderit, aliquid lucri redundet, sive ut affirmatur in loco apud Lettium, supra laudato: تَاجِرُ الْلَّهَ تَرْبَحُ negotians cum Deo lucraberis et apud van Waenen. l. c. p. 138. sent. 40. لِتَجَارَةٍ كَائِنَتِ الْصَّابِحَ nulla mercatura

إِنَّا (١١٥) وَصَلَّى (١١٦) عَلَيْكُمْ
أَطْرَافُ أَيْتَمْ فَلَا (١١٧) تُنَقِّرُوا
أَقْضَاهَا بِيَقْلَةٍ (١١٨)
الشَّكْرُ (١١٩) *

چون برسند بشما کنارها
ذعفتها نباید گریز
میاند دورتر آنرا باندکی

رسیل (k) -

(quaestuosa est) *ut bonum opus.* Senties in his, *ut passim* in Korano 2, 15. (ed. Hinck.), originem ducere Islamismum a mercatore, vel cum Deo suo negotiante.

110) Praeteritum وَصَلَّتْ propter antecedentem particulam ﴿كِن﴾ vertendum esset aut in futuro, aut in praesenti indefinito; sed cum verbum secundae propositionis in futuro vel imperativo efferaatur, quod etiam rem futuram indicat, praeteritum illud reddi debet per futurum exactum: quando ad vos pervenerint. de Sacy gr. I. p. 173.

III) De ي particulae أى, accedente pronomine, non amplius quiescente videatur Tychs. gr. p. 174. n. 10.

112) *Futurum apocopatum* شَفَرُوا
a Ÿ prohibitivo pendet exprimitque im-
perativum negativum.

113. أَفْصَاهَا est forma elativa ad-
iectivi أَفْصَنْيٌ، ex أَفْصَنْيٌ secundam re-
gulam in Tychs. gr. §. 22. quartam de-
curtata in أَفْصَنْيٌ، quod accedente suf-
fixo scribere licet أَفْصَنْيٌ Tychs. p. 174.
n. 9., et superlativum exprimit. Suffixum
feminin. أَهَا refer ad pluralem fractum
أَهُمْ نعم.

114) Sensus dicti nonnihil obscurioris tum modo recte capies, cum ad discrimen inter ^sأَطْرَافٍ et ^sأَفْصَنِی animum attendis. Utrumque vocabulum verti quidem potest per *extremum*, sed sensu diverso. ^sأَفْصَنِی adhibetur ad summum gradum vel etiam praestantiam cuiuslibet rei designandam, convenit fere cum ^sخَاتَمَةٌ vid. Koseg. Chrest. p. 19. et van Waenen l. c.

هُر كَهْ نِرم باشَد كَشن شَد
شَافِرَاء او *
وَمَن لَانْ عُودَه كَثْفَتْ
أَغْصَانُه *
شَافِرَاء او *

دَل ابْلَه در دَهَنَه
او سَت *

قَلْبُ الْخَنْقَبِ فِي
فِيهَ *

زَبَان خَرْنَمَنْد در دَل
او سَت *

يَسَانْ الْغَاقِيلِ فِي
فَلْبَيَه *
او سَت *

p. 312., diciturque iis de rebus, quae sunt in suo genere eminentiores, quibus nihil superius est, sive ut explicatur in de Sacyi commentario ad Harir. concess. 1. p. 19. لَرْتَه بَعْدَه. Itaque in Kosegartenii Chrest. p. 88. أَفْصَانَه sibi opponuntur. — أَطْرَافَ وَأَنْتَهَه autem sunt extrema labra e. c. pratorum, in quibus magis contritae ac tenuiores herbae esse solent. Idcirco أَطْرَافَ أَكْلَمَه sunt beneficia minoris pretii ac momenti, pro quibus nihilominus gratiae agendae sunt, ne maiora i. e. أَنْصَى أَلْتَعَمَه posthac deficiant.

كَثْفَتْ 115) In codice scriptum est contra omnium lexicorum etiam Kamusi auctoritatem. In margine adiicitur كَثْفَتْ

جَسَد. Conferri cum nostro dicto possunt imagines istae, in SS. saepius obviae, quibus homines cum arboribus comparantur, ita ut harum vigor ramique patuli significant largam opum, familiae, patronorum ac ceterorum fortunae praesidiorum copiam Ps. 1, 3. Iob. 15, 32. Genes. 49, 22. קְפָרַת יוֹסֵף בְּנַתְּ צָעֵדָה עִירִידָעָרָה filius (surculus) arboris fructiferae (est) Iosephus, (cuius) filiae (propagines luxuriantes) superscandunt murum. Iстic longiores, hic spissiores rami imaginem faustioris fortunae exhibent.

116) فِيهَ est forma genitivi cum suffixo tertiae personae a⁵ قُوَّه, cuius loco s⁵ قَمَه (et قَمَه cf. chald. ܟܻܻܻ) percrebuit, quod vide. Tychs. gr. p. 161. de Sacy gr. I. p. 417. Ewald. gr. I. p. 319. 320.

117) Cf. Sap. Sirac. 21, 26. Ἐν στό-

هُر كَهْ بِرْوَهْ دَرْ عَنَانْ أَمْيَدْ خَودْ ٩٤.	مَنْ جَرَى فِي عِتَابِ أَمْيَلَةِ
عَشْرَ يَاجَلِيَةِ ١١٨)	* سِير در آید با جمل خوبیش
إِذَا قَدْرَتْ عَلَى عَدُوٍّ ٩٥	چون قادر شدی بس دشمنی خود
فَاجْعَلْ أَلْعَنْتُو عَنَّةَ	بس کن غافورا ازو شکر
شُكْرًا لِلْعَدْرَةِ عَلَيْهِ ١١٩)	قدراة برو *

رفتن (Wilk. p. 74. n. 159. —

ματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, καρδία δὲ σοφῶν στόμα αὐτῶν. Proverb. 14, 33. 29, 11.

118) Differunt a nostra quae in verbis similes esse videntur sententiae, in van Waenen. edit. p. 90. n. 284. عننتَ

حُضُورُ الْجَاهِلِ ظُهُورُ خَيْرَةِ الْمَالِ quando mors comparet, apparet spei frustatio, et in Erpen. gr. p. 280. n. 16.

لَا تَخْرُجْ أَلْنَفْسُ مِنْ أَلْمَلِ حتى تَدْخُلَ فِي الْجَهَلِ.

Etenim quod in nostra primarium est, de improviso repentinaque casu iis, qui vana spe nunquam non lactarentur, mortem supervenire, id in his silentio praetermititur. — Ceterum mei codicis lectioni antehabeo eam, quam secutus Erpenius

i. e. in nota, posteriore partem huius sententiae expressit: قَدْ عَشْرَ فِي أَجَلِهِ، adiecta versione :

Dum quis forte spei laxatis currit habenis,
Ad fati metam caespitat ille sui. —

Comparatio ab habena ducta ad potestatem indicandam etiam in SS. occurrit, Iob. 30, 11., ad quem locum cf. Schultens.

119) شُكْرٌ appositivus grammaticalis (معنوي ئەنۋەتىلىقى) شُكْرٌ oppositus logico

est ad antecedens أَلْعَنْتُو عَنْهُ، quo veniae datae consilium ac finis accuratius definitur, pari ratione atque in verbis أَكَلْتُ أَلْرَغِيفَ يَصْنَعُ comedipanem, dimidium eius يَصْنَعُ تَابِعٌ

در دل نداشت یکی چیزرا
مشکر پیدا شود در ناشاه گفتند
زبان او و کرانه را روی او *
بار خدایا بیامرز زدی ⁽¹²¹⁾ رمزا

۹۴ مَا ^(۱۲۰) أَصْنَرَ أَحَدُ شَيْءًا
إِلَّا ظَهَرَ فِي قَلَّاتٍ
لِسَائِيَةٍ وَصَفَحَاتٍ وَجَهَيَةٍ *

۹۵ أَلْتَرْعِمُ أَغْيِرُ ^(۱۲۱) رَمَزَاتٍ

m) I annexum est ut vocativi terminatio, minime poetis propria. Wilk. p. 16. n. 48.
Poss. p. 39. Vocabulum proxime sequens est Imperat. ab آمر زیدن ^ب cum praefixo.
Wilk. p. 62. n. 134. Poss. p. 76. fin. —

i. e. *appositivus* ad ^{أَلْخَرْغِيفَ}، quod vocant ^{الْمَتَبُوعُ} i. e. vox, *cui appositivus adiicilur*. Est autem ^{شَكْرٌ} appositi-
tivus sive eius generis, quod *coniunctionem explicativam* ^{عَطْفُ الْتَّبَيَانِ}, sive eius,
quod *permutativum* ^{بَدَلٌ} i. e. in alias
vocis locum substitutum dicunt. Hinc in-
telligis etiam, quapropter ^{شَكْرٌ} in ae-
cusativo positum sit; quippe quod apposi-
tivi cum antecedenti vocabulo, ad quod per-
tinent, casibus congruere soleant. de Sacy gr. II. p. 284. 285. Breviter et suo modo rem tetigit Tychs. gr. p. 209. n. 6. —

De Eliso articuli in لَمْكَدْرَةٍ post
omisso videatur ibid. p. 29. n. 3. — Ce-

terum vides ex nobili hoc dicto, quocum conveniunt alia apud v. Waen. l. c. p. 58. n. 52. p. 86. n. 255., etiam inter Moslemos sapientiores ab immani isto ac diro vindictae studio abhorruisse.

120) Egregie hoc exemplo comprobatur, quod observavit Beidhawi, celebris Korani interpres, citatus a de Sacyo gr. I. p. 516. n. 1., مَا cum praeterito negare rem brevi ante praeterlapsam.

121) Ne haereas in terminatione accusativi رَمَزَاتٍ per Kesre, haec enim vocalis in plurali femininorum communis est casibus obliquis. Singularis est رَمَزٌ a quo si pluralis derivatur, loco Dschesm Fatha assumitur. Tychs. gram. p. 133. II. b.

اَلْتَخَاطِ وَسَقَطَاتٍ
اَلْتَغَاطُ وَشَرَوَاتُ اَلْجَنَانِ
وَهَفَوَاتُ اَلْيَسَانِ *

۹۸ اَلْبَحَرُ مُسْتَعْجِلٌ
بِلْفَغْمٌ — يَعِيشُ
فِي اَلْدَنْيَا عَيْشٌ

چشیدارا بىڭىرىستىن وناپىسىنداها
نفظىدا و آرزوھاء دل و خطاها
زبان *

مرە بىخىيل شتاب ^(۲) خواهند
است درويشى را زندگانى كىد
در دنيا هېچۈزىستىن درويشان

^(۱) خواستىن Wilk. p. 77. n. 165. Poss. p. 83. —

122) Sic equidem e conjectura scripsi pro سَقَطَاتٍ, quod in codice legitur, sed sensu caret. Teste enim Kamuso سَقَطَاتٍ cum derivatis in usu sicut de اَلْتَخَاطِ فِي

القول errore haud data opera, vel etiam de peccato in loquendo commisso, ita ut non videam, quae sit alia vox contextui accommodatior. Neque abludit Persae نابىسىنداها ipsa significatio cognatae radicis est سَقَطَاتٍ V. *ingratum habuit.*

123) Absolutam puto his verbis sententiam, quae in hac ipsa brevitate summam habeat *παραδόξον* elegantiam. Parum absunt „Turpis avarus quaerit et in-

ventis miser abstinet ac timet uti,“ et quae Cicero Paradox. I. monet, „homines rebus (externis) circumfluentes ea tamen desiderare maxime, quibus abundant. Neque enim expletur unquam nec statiatur cupiditatis sitis: neque solum ea qui habent libidine augendi cruciantur, sed etiam amittendi metu.“ — Reliqua verba in textu addita peculiare dictum constituunt, quod explicationis gratia adiectum, modo ex parte ad rem facit. Omissum autem est subiectum, quippe ab antecedenti haud diversum.

124) نَذِيَّةٌ sive نَذِيَّةٌ est femininum formae elativaе اَنْذِيَّةٌ ab adiectivo نَذِيَّةٌ q. v. Tychs. gr. p. 131. 3.

وحساب کردنه شود در آن جهان
هیچون حساب توائشکران *
زان خرمند پس رو دل اوست *
دل ابله پس رو زیان قلیق و رآه
یسایه *

قسم الکتاب

o) In codice legitur شوند، constructione a Singulari ad pluralem aberrante, quoniam in omnes sordidissimae notae homines cadit, quod sententia de uno eorum praedicat. —

125) **الْتُّقْرَأَءُ** pluralis fract. est formae vicesimae a **فَقِيرٍ**. Tychs. gram. p. 143. — **عَيْشٌ** in accusativo positum est, quia quaecunque praedicato proxime restringendo inserviunt, rationem eius, modum, tempus al. accuratius definitia, in

accusativo subiungi possunt. Ewald. gr. II. p. 39. ss.

126) **الْأَغْنِيَاءُ** est plur. fract. formae vicesimae primae a **غَنِيًّا**. Tychs. gr. p. 143.

G L O S S A R I U M

ARABICO - LATINUM.

C O M P E N D I A S C R I B E N D I.

acc.	—	accusativus.
adv.	—	adverbium.
cc.	—	construitur cum.
ccap.	—	construitur cum accusativo personae.
ccar.	—	construitur cum accusativo rei.
c. <i>ازىز</i> r.	—	construitur cum <i>ازىز</i> <i>rei</i> .
compar.	—	comparativus.
fem.	—	femininum.
genit.	—	genitivus.
masc.	—	masculinum.
med. Ia.	—	media radicalis Ia.
med. Vav.	—	media radicalis Vav.
no. act.	—	nomen actionis.
no. ag.	—	nomen agens.
nomin.	—	nominativus.
pass.	—	passivum.
pers.	—	in persica versione.
pl.	—	pluralis.
pp.	—	participium passivum.
q. v.	—	quod vide.
stat. constr.	—	status constructus.

Nota. *Vocabula, quae nunciatione carent, solum
in persica versione leguntur.*

أَبٌ (أَبُو) ^s_z pro ^s_z أَبٌ pater; stat. constr.
nominat. أَبُو, genit. أَبِي, acc.

آبَاتٌ; plur. آبَاتٌ patres, maiores. 3.

أَتَى (أَتَّه) fut. i. venit. IV. fecit ut con-
niret vel recipere, attulit, adduxit;
pass. أَوْتَى et أَوْتَى prop. factus
est ut acciperet, c. فِي recepit. 64.
Cf. de Sacy gr. II. p. 125. 126.

أَجَنْ (cognatae sunt radices لَبْلَى volvit,
et لَكْنَى ad tempus translatum fe-
stinavit) terminum posuit.

أَجْنَلٌ terminus temporis, maxime vi-
tae, ut τελευτή, fatalis meta, sent.
94. Kor. 7, 35; mors, finis.

أَحَدٌ (أَحَد) unus, aliquis. 46.

أَخٌ (أَخ) pro ^s_z أَخْرُو frater, socius; plur.
أَخْرَانٌ amici. 8.

أَخْرَمٌ (أَخْرَم) fem. ♀ posterior, postremus.
أَخْرَمٌ sc. لَكْتَبَى vita extrema,
post mortem futura. 98.

أَنَا et أَنِي cognatae videntur esse radici
أَنَّه (أَنَّه) et primitivam significa-

tionem habere in *veniendo*, unde أَنَّه

c. عَلَى supervenit alicui in usum
alius i. e. opem tulit et أَنِي II. fecit
ut perveniret, perduxit c. إِلَى r.,
misit, reddidit, persolvit. 71.

أَنَّه nom. act. *persolutio*, *praestatio*.
كَرْتَن — *persolvere* c. بـ pretii.
71. pers.

أَنَّبْ (vicinac sunt radices et يَطْبَلْ
bonitas morum et doctrinae elegantia,
nai dela, Bildung, humanitas, erudi-
ditio. 17. 79. al.

أَنَّ (cognatum est in c. praeterito de re
futura) quum, quando; tempus praeteritum,
quod sequitur, ad rem futuram refert. 2. 76. al.

أَسْلَامٌ vide سَلَامٌ.

أَسْمٌ vide سَمَّ.

أَصْلٌ prop. iunctura, connexio spec.
arboris cum tellure id est radix
metaphor. stirps, origo, maxime vetu
et clara. 79. (unde لَبْنَان nom. prop
I Paral. 8, 37. nobilis.)

أَعَانَةً vide عَانَةً.

أَعْلَى vide عَلَى.

أَكْلَةٌ (אַכְלָה) una commestio, pastus unus, quo quis satiatur. 75.

أَنْتَ (אַנְתָּה) contract. ex أَنْ (אֵ�נָה) nisi. 96.

أَلْلَهُ (الله) et littera prolongativa (حَرْفُ الْبَيْنَ) superscripta, أَلْلَهُ (אַלְלָה) numen, deus aliquis, c. articul. أَلْلَهُ pro أَلْلَهُ δ Θεός, Deus verus.

أَلْلَهُ o Deus! in precibus; vid. Ewald. gr. I. p. 368.

أَنْي (אַנְיָה) et أَلْلَهُ (אַלְלָה) praeposit. ad, usque. 11.

أَمْرُكُ (אִמְרָקָה) et أَمْرُكُ (אִמְרָקָה) vir.

أَمْلَ (אַמְלָה) spes. 69. 94.

أَمِنَ (אַמִּן) firmus, tutus fuit, confidens fuit. IV. fidem habuit, credidit in Deum.

أَسْوَمِينَ (אַסְוָמִין) nom. ag. IV. credens (in Deum et Alcoranum); أَلْسُومُونَ (אַלְסֻומָּוֹן) Moslemi. 66.

أَمْبِيرْ (אַמְבִּירָה) princeps, dux.

أَنْ (אֵ�נָה) (cognat. אֲגִינָה) particula affirmativa cum accusativo nominis sequentis vel pronominis, utique, sane, namque. أَنْها (אֲנָהָה) ea enim. 55.

أَنْسَانٌ (אַנְשָׁה) homo,

plur. نَاسٌ. 2.

أَوْ (אַוְ) sequente Elif unionis praeter articuli أو aut, vel, sive. 10.

ب

بِ (בְּ) praepositio inseparabilis 1) in loci et temporis e. c. بِخَادِمٍ in casu i. e. tempore, quo casus adversus accedit 10., وَعَظَ بِغَيْرٍ monetur in alio, quam ipso i. e. aliorum exemplo, non sua experientia 65; 2) in propositionibus negativis attributo praeponitur مَا كُلَّ شَارِدٍ بِمَرْدُونٍ non omnis fugax restituitur 86. 3) coniungit cum multis verbis nomen e. c. كَذَقَ بِالظَّفَرِ similis ei fuit, شَبَّهَ بِهِ es gniigt am Siege. 53.

بَخْرَلَه (בְּחַרְלָה) [cf. נַחַלָה opes avaritia partae Prov. 20, 21. in Cnethibh] avarus. 10. al.

بَتَا apparuit, visum fuit c. a. r. et ل p. — IV. أَبَدَى manifestum et conspicuum fecit, ostendit quid alicui c. a. r. et ل p. أَبَدَى لِي صَفَرَتْنَاهُ ostendit mihi latus suum, non faciem nt facile corripi posset, i. e. potest alien sui mihi fecit; metaphor. in sent. 86

בְּנֵדָה (cognatum est בִּנְהַיְתָה sprevit) ob-
scoene et in honeste locutus fuit. 64.
בְּרֵת (puritas, innocentia) sinceritas,
iustitia, humanitas, bonum opus, do-
num, amoris officium. 9. 15.

בְּרוֹק pl. (ברק) fulgor, splen-
dor. 87.

בְּשִׁיר laetitiam percepit. II. (בִּשְׁרָה) lae-
tum nuntium attulit, nuntiavit ecap.
et בְּ r., praedicavit o. acc. rei, per-
sona non addita; sent. 10.

بَشَارَتْ laetus nuntius, annuntiatio;
بَشَارَتْ دَانَ annuciare, pra-
dicare. 10. pers.

بَضَاعَةُ (بְּצָעָה) plur. بَضَاعَاتْ
pars opum, quae in mercaturam im-
penditur, lucroque exponitur, Capital,
mercimonium. 55.

بَطَلَ (בֶּטֶל) vacuus fuit) vanus, fru-
stra et incassum fuit vel evasit. 77.
vanus.

بَغَّا ut hebr. בַּעַה primigeniam pote-
statem habet in tumendo ac fervendo,
deinde translate modum transgressus
est, violentum se gessit.

بَغْيَى iniustitia, insolentia, vis ini-
qua. 13. al.

בְּלֵה affixit, unde בְּלֵה (pernicies)
sollicitudine afflictus fuit.

בְּלָאָה afflictio, difficultas, calamitas. 12.

בְּלָא (בְּלָא) compos. ex בְּ et לֹא sine,
absque. 59.

בְּלָה pi. animum alicuius percu-
lit) insipiens fuit.

أَبْلَهَةٌ insipiens. 92.

أَبْلَهِي pers. insipientia, stultitia. 82.

بَيْنَ (בּוּנְ) intervallum بَيْنَ praepos.
inter. 37.

ث

تَجَرِيرْ mercaturam exercuit. III. merca-
turam facere, negotiari c. aliquo c. c. a.
p. تَاجِرُوا أَنْلَهَةٌ mercaturam fa-
cite cum Deo. 89.

تَحْتَ pars inferior.

تَحْرِيقْ (תְּחִרֵחָה) sub, subter, infra. 7. al.

تَرْكَ fut. o. reliquit, missum fecit, de-
stitut.

تَرْكُ relictio. 23.

تَعْبَ pi. abominatus est) la-
bore, molestia defatigatus fuit, se de-
fatigavit.

تَعْبَ compar. molestior, difficilior,
defatigantior in sent. 42.

تَقْاضَا vide s. v. قَاضِي.

تَلْف (cf. **תַּלְפִּי** *exitialis* Gesen. lex. s. h. v.) *interitus, exitium; — perire.* 10. pers.

تَقْمِم (תָּמֵם) fut. i. *perfectus, absolutus fuit, ad finem pervenit, defecit.* 38.

تَكَامُّ (תְּמִימָם) *integer; complementum, id quo aliquid completum fit 12; finis.* 38. pers.

تَسَابَ (שׁוֹב) *metaph. convertit se peccator.*

تَوْبَةً *conversio a peccatis ad Deum, poenitentia.* 29.

ث

تَنَسَّى (*latent in hac radice duae diversae iteravit et παντελέσθη pi. celebravit*) II. *laudavit oratione.*

تَنَسَّعَ nom. act. *bona oratio, encomium.* 14.

ج

جَرْعَةً (vicinum est גָּרְזִין *guttur*) *secondum formam suam proprie quod guttur simul capere potest (de Sacy gr. I. p. 307.), sorbitio una et haustus aquae, id quod sorbetur.* 75.

جَرَى fut. i. *cucurrit.* 94.

جَرْعَةً (*cognatum est cum עַל commoveri, tremere, unde עַלְלִי terror, vexatio,*

جَرْعَةً *sed prorsus diversum a radice dissecuit et omni radicum familia, quae in syllaba נֶגֶן i. e. *secare primigeniam formam ac significationem habet) contritus et timore percussus, tristis, impatiens fuit.**

جَرْعَةً *contritio, trepidatio, timor, impatientia.* 12. 42.

جَعَلَ fut. a. *posuit, fecit, nonnunquam cum nominibus verba circumscribit e. c. جَعَلَ عَنْهَا عَنْهُ facil ei condonationem pro condonavit ei.* 95.

جَلِيلٌ *illustris fuit.* 76. pers.

جَمِيعٌ (vicinum est גָּמִיעַ) *collegil, congregavit.*

جَانِعٌ nom. ag. *coniungens aliquid in se c. J r. 67.*

جَيْلَانٌ *pulcher, decorus, elegans; comparat. جَيْلَانٌ.* 30.

جَنَبَ *declinavit c. عنْ، removit (unde furatus est). VIII. se removit, devitavit, aversatus fuit.* 18.

جَنَاحٌ *ala avis.* 39.

جَنَانٌ (derivat. a جَنْ, نَجَانَ *texit*) *occultatio, id quod in occulo est, cor, anima (cf. Thren. 3, 65. כָּנָה-לִבְבָּשׂ tegumentum cordis i. e. pericacia.)* 97.

جَيْرَ (vicinum est لِلْ stolidus suil)

ignoravit c. a. r. 34.

جَفَّ nom. act. *ignorantia, insipientia.* 31.

جَاهِرٌ nom. ag. *insipiens, stultus.* 41.

جَبَّ 2 Deuter. 33, 3.) *amavit.*

جَمَّ *amor.* 20.

جَتَّ 1) praepos. *usque ad;* 2) coniunct., cui adiuncta est potestas particulae أُنْ, *donec, quoad.* Verbum sequitur in praeterito, rarius in futuro indicativo, saepissime in futuro nascitato. Vide quae accuratius exposuimus in nota arab. 59.

جَدَ pers. pro جَدَ *terminus, limes.* 35.

جَدَّ (جَدَ pi.) *novus, recens fuit.*

جَادَ et fem. ة — *novus casus, fortunae vicissitudo, casus adversus.* 10.

جَذَّ *cautio.* 77.

جَرَّ (جَرَّ ingenui, nobiles) *liber, non servus, ingenuus.* 9. 43. al.

جَرَّصَ idem quod جَرَّ *acer, acidus fuit,* unde per similem tropum, qui regnat in nostra vulgi formula, a van Wae-

G *

nen. l. c. p. 226. citata: sich worauf spitzen, *avide cupivit.*

جَرَّصَ *aviditas, cupiditas.* 18. 49.

جَرَّصَ (جَرَّصَ) *avidus.* 62. كَرْسَنْ *avide agere, cupidum esse.* 49. pers.

جَرَّمَ (جَرَّمَ) hi. *prohibuit a communi usu, Deo consecravit) prohibuit.* II. *retinuit, illicitum fecit ac dixit.* Partic. pass. جَرَّمَ *retinusus.* 18.

جَرَّامَ *nefas, vetitum.* 18.

جَرَّانَ repulsa, *frustratio* 71. 49., das *Fehlschlagen;* vox fere solennis in petitionibus successu felici destitutis, ut in Commentario de Sacyi ad Harir. Cons. 3. p. PV., *infelicitas.*

جَرَّانَ (جَرَّانَ) fut. o. *computarit.* III. *computationem cum alio inivit et rationem exegit;* pass. *ratio ab eo exacta est.* 98.

جَرَّانَ *existimatio, dignitas, gloria avita.* 79.

جَرَّانَ *computatio.* 98.

جَرَّانَ (جَرَّانَ) *studium in malam partem, probrum* Prov. 14, 34. Levit. 20, 17.) *invidia.* 19.

جَارِيَّانَ *invidus.* 52.

حَسْنٌ bonus, pulcher, elegans fuit.

IV. bonum fecit, bene egit. 5.

حَسْنٌ (زِينٌ ornamentum) pulchritudo, elegantia, bonitas. 80.

حَسْنٌ pulcher, bonus; comparativ.

أَحْسَنُ pulchrior, praestantior. 28.

أَحْسَانٌ nom. act. IV. beneficentia, benefactum. 78.

حَقٌّ (ضَرِيقٌ) id quod rectum est, ius, iustitia, veritas. 88.

حَقَّةٌ odit inimicitiam in animo retinens et nocendi occasionem exspectans c. على.

حَقْدٌ nom. act. odium cum cupiditate nocendi. 50.

حَكْمَةٌ (حِكْمَةٌ) sapientia, strictiori sensu philosophia, quae rerum veram indolem ultimasque rationes pervestitat. 66.

حَلَّ (خَلَّ) perforavit, solvit) I) fut. o. dissolvit; 2) fut. i. et o. (ut καταλύειν παρά τινι) devenit aliquo, supervenit. 76. 77.

حَلْفٌ stultitia. 82.

أَحْلَفُ stultus, fatuus. 92. 100.

حَاجَّ med. Vav. indiguit.

حَاجَةٌ res necessaria, expedita, expeditio. 29. pers.

حَاجَنَ exitium, calamitas. 74.

حَاجَةٌ pudor, verecundia, ut Arabes definiunt, ea animi affectio, qua ab aliqua re peragenda ob timorem vituperationis retinemur. 62. 64.

خ

خَبَّا (خَبَّا nif. et خَبَّا) occultavit. 7.

خَبَّرَ (vicinum est خَصِيرٌ imminentibus est) damnum passus fuit.

خَرَّاجٌ iactura maxime in emendo ac vendendo. 72.

خَطَا (خَطَا) peccatum, error. 97. pers.

خَفَّ levis fuit pondere, dignitate. X. levem putavit, despectui habuit c. ب; nom. act. أَسْتَخْفَافٌ 50.

خَفَّى comparat. أَخْفَى absconditus, occultus 44. Cf. hebr. טָהַרְתִּי texit, velavit.

خَلَفَ (خَلَفٌ) transiit, successit. III. adversatus fuit, repugnavit alicui.

خَلَافَ nom. act. III. (vid. Tychs. gr. § 46. n. 4.) repugnantia, controversia. 68.

خَلَقَ (خَلَقَ vid. Gesen. lex. s. h. v.)

creavit.

خُلُقٌ *indoles, mores.* 80.

خَلَّا fut. o. *vacuus, liber fuit ab ali-
qua re c. مِنْ r. 50.*

خَالِيٌّ *vacuus, liber. 50. pers.*

خَابَ med. Ia. *prohibitus, seclusus fuit
spec. spe et votis, non consecutus fuit
quod volebat.*

خَابَتْ no. ag. *spe, voto, successu-
excidens. 69.*

خَبَرَ (خَبَرَ vid. Gesen. lex. s. h. v.) *pone
fuit. II. ordinavit, disposuit, rexit.*

خَدَّابِيٌّ pl. تَدَّابِيٌّ no. act. II.
*dispositio, moderatio pecul. respiciens
finem, regimen in sent. 76. humanum,
ut Persa bene explicuit, oppositum
fatali decreto divino.*

خَنَّا fut. o. *inferior, vilius fuit.*

خَنِيٌّ comp. أَنْتَى femin. خَنِيٌّ vi-
lis, propinquus.

خَلَّذَنَيَا plerumque omissa substan-
tive أَلْخَيَا vitam terrestrem, opp.
الآخرة, *hunc mundum et bona mun-*

*dana vel a propinquitate vel a vili-
tate sic dicta, significat. 98.*

خَاءٌ (خَاءٌ) *morbis. 31.*

خَكَرَ (خَكَرَ) *meminit, recordatus est. II.
in memoriam revocavit, fecit, ut ali-
quis recordaretur; nom. act. قَعْدَ كَيْرَ
cc. ل r. 36.*

خَلَّ et تَلَّ (لَلَّه) *tenue quid) vilitas.
40. 85.*

خَلِيلٌ (خَلِيل) compar. أَنْجَلٌ *abiectus,
vilius, contemptus. 51.*

خَذَبَ verb. denominat. 1) a قَذْبَ *cauda,
secutus fuit, adhaesit. 2) a قَذْبَ
coni. IV. *crimen commisit.**

خَذَمَ *crimen, delictum, culpa. 36. al.
مَذَمِينَ* nom. ag. IV. *culpae reus,
peccator. 53.*

رَبَ (رَبَ) dominus, κατ' ἵποχην Deus. 6.

رَبَّ (رَبَّ) propr. substant. *multitudo, quod
in accusativo positum, adverbii instar
usurpat, sequente nomine indefinito
in genitivo, multum, saepe, aliquot,
interdum, رَبَّ سَاعَ multi studiose
operam navant. 54. 69.*

רְبַח (vicinum est רֶבֶח) *lucratus fuit.*

لُكْرُם pl. لُكْرُمَات lucrum, quaestus. 72.

رِجْمَة spes. 56. al.

رِجْمَه (רִיחֵם) fut. a. *misertus est alicius* ecap. 35.

رِحْمَتٍ misericordia. كُرْمَة - misereri. 35. pers.

رِحْمَانٍ et رِحْمَن misericors.

رِحْمَه (رִיחָם) miserescens. Hoc adiectivum articulo instructum et cum antecedenti ad vim notionis augendam coniunctum, de Deo solum usurpatur.

رَنَ repulit, reprobat, reduxit, restituit, reddidit.

رَسْرَدُونَ reprobatus, restitutus, redditus. 86.

رِقْ servitus, mancipii conditio. 51.

رَمْزَاتٍ pl. رَمْزَاتٍ nictatio, indicium motis oculis, superciliis, vel toto ore. 97.

رَاحَةٌ (vicin. est רְוחֵה et רְוחֵה relaxatio) proprie respiratio, deinde quies. 19. 48.

رَوْضَةٌ (cognatum est רְטַבֵּה viridis) locus in quo propter aquam stagnantem, herbae luxuriantur, viridarium. 41.

رِيَاء hypocrisis 20

رِعَارَةٌ (haec forma, quae in codice meo exhibetur, in lexicis non reperitur, sed زَعَارَة) indeles ea animi, quae causa est, cur cum homine non nisi maxima cum difficultate agas, morsitas. 22.

زَمَانٌ (زَمَان) tempus. 3.

زَارَ (زَار) declinavit a via, divertit apud aliquem.

زِيَارَةٌ visitatio, salutatio. 22.

زَادَ (زَادَ et زَادَ redundavit aqua fervens) med. Ja auctus est, auxit. VIII. زَادَ أَزْدَانٌ auctus est re ecar. يَقْيَّنَ incrementa cepit quoad certam scientiam vel fidem. 1.

ج

رَجَلَ (رَجَل) rogavit aliquem aliquid petendo.

رَجَلَهُ nom. ag. pass. rogatus, is a quo petitur. 43.

رَجَنَ primigenia potestas servata videatur in hebr. رَجَن fulsit, sustentavit, unde III. adivvit, et I. felix, faustus fuit.

رَجِيبَهُ fortunatus, beatus. 65.

تَعْنِي (تَعْنَى) *tetendit aliquo oculis i. e. spectavit c. لِّنْ*) *tetendit ad aliq. c. أَلَى*, *ivit, c. في operam dedit alieni rei.* 54.

سَاعَ nom. ag. c. *في operam navans, studiose appetens.* 54.

سَعْيَ *studium, propositum; — كُرْدَنْ* *studere.* 54. pers.

سَفَلَ (سَفِيلَ) *inferus, humilis fuit.*

أَسْافِلُ pl. *أسافلُ humilior, inferior ordine et dignitate.* 63.

سَقْطَةً pl. سَقَطَاتٍ (سَقَطَتْ) vide Gesen. lexic. s. h. v.) *lapsus, id quod elabitur, profertur, maxime de verbis ingratiss et dishonestis sent.* 97. Parum differre videtur a سَقَطَةً *pars rei, quae abiicitur, ut in de Sacyi commentar. ad Harir. p. ١٤٤ I explicatur:* أَنْخَسِبُسْ أَلْرَدُلْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ *vilesimum cuiusque rei, id in quo nihil boni est, vitium, error in sermone vel scriptura commissus.*

سَلْطَانٌ (سَلْطَنْ) *potens) princeps.* 88. pers.

سَلَمٌ hi. *in fidem se tradidit Ios. 11, 19.) incolumis, salvus fuit.* II. de-

didit se potissimum Deo vel fidei Muhammadanae.

سَلَامٌ (سَلَامْ) *incolumitas, salus, pax.* عَلَيْهِ سَلَامٌ *pax ei sit!*

سَلَامَةٌ *integritas a vitiis, incolumitas.* 30.

إِسْلَامٌ nom. act. IV. *obedientia Deo et Muhammedi praestita, submissio, religio vera i. e. Muhammadica.* 27.

سَمِعَ (شَمِعْ) *audivit.*

سَامِعٌ (شَمِيعْ) nom. ag. *audiens, auscultans c. لِرْ* qui audit (zuhört) obrectationem.

سَأَلَ altus fuit. II. *appellavit.*

الْفَوْلُ vulgo الْفَوْلُ (فَلْ) nomen. بَسْمِ pro بَاسِمْ nomine.

سَأَلَ med. Vav. *malus fuit.*

سُوءٌ (شَوَّأْ) *malum, depravatio.* 17.

مَسْأَلَةً pl. مَسَائِلٍ *malefactum, turpitudo.* 67.

بَعْلَ med. Vav. (hinc hebr. בָּעֵל i. q. dominus, daemon) *dominus fuit.* سُونْ principatus, dominium. 21.

سَاقَ med. Vav. (קַו et קַרְשׁ cucurrit) *propulit, stimulavit.*

سَائِقٌ nom. ag. *propellens*. 74.

سَيْرٌ *incessus, profectio, iter*. 94.

ش

شَبَّةٌ (cf. **רַמָּה**) II. assimilavit cc. ب.

شَبِّيْهٌ compar. شَبَّهٌ *similis*. 3.

شَجَّعٌ fut. a. (cf. **רָעֵן** *furor*) *strenuus, fortis fuit*. 75.

شَجَّاعٌ *fortis, strenuus*. 75. pers.

شَحْنُونٌ *avaritia et aviditas*. 15.

شَرٌّ (cf. **שְׁרִיר** et **צָרָר** *adversarius, hostis*) *improbitas, malum, malignitas*. 67.

شَرِّقَنْ (שְׁרִיר) *aufugit*.

شَارِنْ (שְׁרִיר) no. ag. *aufugiens, fugax*. 86.

شَرْفٌ (cf. **שְׁרֶפֶת** Ies. 6, 2. 6. *nobiles coeli*) *celitudo, nobilitas, gloria*. 17. 27.

شَرْقَةٌ (cognatum est **שְׁרִיקָה** *sibilia fistulae*. Iud. 5, 16.) *praefocatio gutturis, angor*. 75.

شَفْلٌ *occupatio, negotium*. 59.

شَفَعَ *intercessit pro aliquo*.

شَفِيعٌ *intercessor, deprecator*. 29.

شَفَاعَتْ *intercessio, deprecation*. 39.

pers.

شَقْ (quodammodo cognatum est **בְּקָדָשׁ**) *fudit, dirupit*. III. *dissedit, adversatus fuit, inimicitiam exercuit*.

شَقَافٌ no. act. III. *dissidium, inimicitia*. 68.

شَكْرٌ (cf. **εὐχαριστήριον**, *munus, quod gratitudinis testandae causa offertur* vid. Rosenmüll. ad Ps. 72, 10.) *gratiarum actio*. 90.

شَارَ med. Vav., ut **שׁוֹר**, primitivam notionem in *circumagendo* habere vide. c. oculos, itaque *circumspicere*. III. *consuluit alium, deliberavit c. alio*.

شَارَةٌ مُشَارَةً nom. act. III. *consilium ab alio petitum*. 23.

شَيْئٌ (cognatum est **חַזְקָה**, **הַזְקָה** et **אָנוֹז** *voluit, desideravit*) *cupivit*.

شَوَّهٌ pl. شَوَّهَاتْ *cupiditas* 51. 97., quomodo differat ab **חַזְקָה** (**הַזְקָה**), cui etymologia cognatum est, nondum satis liquet; etenim non persuasit nobis van Waenen l. c. p. 314.

شَوَّهٌ notare cupiditatem magis internam s. subiectivam, شَوَّهٌ vero cupiditatem magis obiectivam s. voluptates, quippe quod ipsa sententia, quae in nostra editione est quinquagesima prima, refutetur. Mallem

ego quidem, cum ex iis, quae v.
Waenen attulerit, exemplis pateat,
vere aliquid inter utrumque esse
discriminis, id in eo ponere, quod

هُسْوَى respondeat nostro: Lust, re-
lato ad amorem, maxime impudicum,
quo homines sese amplectuntur cf. Ko-
seg. Chrest. p. 18. 142, 8. 2 Sam. 22,
20. 23, 5., **وَهُوَ** autem quodcun-
que cupiditatum genus designat. Ita-
que obscurius illud dictum in v. Wae-
nen. editione p. 86. no. 257.

الْهَوِي بِنِ أَنْقَادَ لِشَهْوَةٍ
vertendum est: es besiegt den die
Liebeslust, wer sich hingibt der Be-
gierde. — Sed altioris haec res in-
dagnis est.

مَنْ res, aliquid. 96.

ص

صَلْتَ patientia, constantia in perferen-
tia matis. 42.

صَلْعَ (מִלְעָה) primigenia notio in splen-
dendo est, quae ad corpus humanum
translata, ut **لִלְעָה** Ps. 104, 15. eius sa-
nitatem indicat) sanus, integer fuit.

صَلْتَ sanitas, integritas. 16.

صَلَّى (τοκρύ LXX saepius οὐεημοσύνη)

H

quidquid datur Deo sacrum, eleemo-
syna, beneficium. 89.

صَرْعَ (עֲרֵץ) prostravit, pass. epilepsia
conceptus fuit.

صَرْعَ pl. **صَارِعَاتُ** percussio, ap-
posito **صَرْعَ** mentis, paroxysmus
epilepticus, rationis obcaecatio. 87.

صَفَّاتُ pl. **صَفَّاتَ** (vid. Tychs.
gr. p. 133. b.) latus rei vel personae
88, praesertim faciei, facies ipsa, vul-
tu. 96.

صَلْبَتُ (cf. nom. pr. صَلْب Neh. 3, 30.
fissio) durus et fortis fuit. 63.

صَوَابُ rectitudo operis, bonus exitus et
successus. 23.

صُورَةُ (תְּרוּצָה) forma, imago; indicium
vertit Persa in sententia sexagesima
prima, in qua significare puto, quod
vernacule dicimus: Abdruck; vide no-
tam ad l. c.

ص

صَرْعَ (עֲרֵץ hostiliter tractavit) fut. o. no-
cuit e. c. a. p. **صَارِعَ** id quod
ei nocet. 54.

صَلْلَ huius radicis et cognatarum primi-
genia significatio quaerenda est in vi-
brante et incerto motu, ut sonorum
ex tintinnabulo, unde **صَلْلَ**, **لَلْعَزْ** tinni-
vit, ut umbrarum e. c. ex arboribus,

vento motitatis, unde ظَرْفٌ, ظَلْعٌ obumbratus est, ut rerum citato cursu volutarum, unde لَلْعٌ, لَلْزٌ ruit, volvit se, vel etiam personarum incerto tramine vagantium, unde ضَرْأٌ erravit, dein abditus fuit, disparuit, periit. 76.

ضَالَّةٌ com. gen. errabundum et amissum animal. 66.

ضَنْ (vicin. est פְּנַי) IV. occultavit c. a. r. 96.

ضَنْ compar. ضَنْيٌ male habens, aegrotus. 32.

ضَاعَ (vicin. sunt פְּשַׁת et פְּעַת erravit) med. Ja periit, perditus, amissus fuit.

ضَارِعٌ no. ag. periens, perditus, irutilus. 70. Deest quidem in lexicc. haec significatio, sed ea etiam locum habet in de Sacyi Anthol. gram. p. I+I lin. 13.

ط

طَرَفٌ pl. طَرَافٌ extrema pascuorum et a camelis depasta (cui cognatum est פְּרַקְעַת quod decerptum est, frons recens), latus, margo, extremitas rei. طَرَافٌ أَلْتَنَعِيلْ margines beneficiorum sent. 90. sunt tenuiora beneficia, ut primis modo labris gustare

eorum suavitatem possis; quemadmodum طَرَافٌ أَلْتَنَسِينْ extremitates hominum sunt vilioris et ultimae sortis homines, vid. A. Schult. ad Harir. concess. 3. p. 124. s.

طَلَبَتْ quaesivit, petiit, appetiit. 45.

طَلَبْ studium, desiderium, quæstio. طَلَبْ — querere, appetere. 45. pers.

طَائِبْ no ag. petitor.

طَبِيعَةٌ concupivit.

طَبَاعَةٌ pl. طَبَاعَةٌ concupiscentia 47, res quae cupitur. 73.

طَابِيعَةٌ no. ag. concupiscens, cupiditate flagrans. 85.

طَابِيعَةٌ pl. طَابِيعَةٌ res cupidum reddens. 87.

طَورْ (טֹוֹר paries, septum) limes, terminus, modulus. 35.

ظ

ظَفِيرَةٌ Coniunctae esse videntur, ut in nonnullis aliis, in hoc et hebraico vocabulo ei affini, طَفِيرَةٌ, notiones duarum radicum فَرَقْ unguibus s. pedibus agilis fuit et פְּרַקְעַת s. פְּרַקְעַת differgit, dilaniavit (ossa membraque in-

iectis ungibus fera Ps. 7, 3.), unde
victoriam reportavit.

ظَفَرٌ *victoria.* 53.

ظَنٌّ *opinio, suspicio, dubium.* 57.

ظَهَرٌ (*תִּירְאַת* propr. *splenduit, purus fuit*) *conspicuus fuit, apparuit.* 96.

ع

عَبْدٌ (*עָבֵד*) *operatus est, coluit, servit) coluit, adoravit.* II. *in servitatem redigil, pro servo accepit.* c. c. a. IV. *huius transitiv. fecit, ut hic illum pro servo acquireret, utraque persona in accusativ. posita e. c.* **أَعْبُدُ** *عَبْدٌ*

fecit, ut Amru in servum acquireret Zeidum. X. *idem; in passiv. factus est, qui in servitatem redigeret.* 9.

عَبْدٌ (*עָבֵד*) *servus.* 51. 56.

عَمَّتْرٌ (*עַמְתָּר*) *transiit; عَمَّتْرٌ exemplum sumsit.* VIII. *exemplum cepit eaque monitus est.* 58.

عَنْتَارٌ no. act. VIII. *monitio per exemplum.* **كَرْفَتْنَ** — *exemplum capere eaque moneri.* 58. pers.

عَنْتَرٌ *offendit pedem ad rem c. c. et r., lapsus est.* 94.

عَجَبٌ (*עֲגֹב* *amavit*) *miratus fuit.*

عَجَبٌ *admiratio sui ipsius, φιλαυτia, superbia.* 83.

عَجَلٌ (cogn. est *לִילָּה*) *primitiva potestas est in volvendo, festinavit.* X. *festinare iussit, ad festinandum se impulit, voluit ut festinaret, festinanter appetiit c. ل. r.* 98.

عَجَانٌ *anus, podex.* 64.

عَذَنٌ (*עַזְנָה* Iob. 28, 8.) *transiit, superedit, transgressus est, hostiliter irruit in aliquem.* V. *idem.* 35.

عَذْدُونٌ pl. *أَعْذَدُونٌ* *inimicus, hostis.* 34. 44.

عَذَادِرٌ *inimicitia, hostilitas.* 59.

عَذْبٌ (cognatum est *בָּטָה*) *bonus a dulcis fuit, sermo.* 8.

عَذَرٌ *excusavit.* VIII. *excusavit se.*

عَذْدُرٌ *excusatio.* 36. pers.

عَنْتَارٌ nom. act. VIII. *excusatio.* 36 **عَرَضٌ** (*עַרְעָض*) *adversus occurrit, apparuit.* IV. *latus obvertit, c. ل p. se obtul alicui, c. عَنْ r. declinavit a re.* 88.

عَرْقٌ (*עַרְקִים*) *apud Judaeos seriores natus, familiaris* fut. i. *cognovit, sciri* 4. 6. al.

عَزْ (عַזְעַז potens fuit) *excelsus fuit.* —
خَدَائِي عَزْ وَجْهُ *Deus, qui honore
 ac laude celebretur!* 76. pers.

عَزِيزٌ comp. **عَزِيزٌ** (cf. عَرْ robur, maiestas, gloria) *splendidus, praestans, eximus, rarus.* 26.

عَتَّا (cognatum esse videtur عَزْ tegere alis, caligine, etiam mentem) *obtexit, obliteravit* (per similem significatum cohaerentiam ut in عَنْ), *condonavit* crimen alicui c. عن p.

عَفْوٌ nom. act. *oblitteratio, indulgentia, venia data* c. عن p. 95.

عَاقِبَةٌ (cf. عَذْب postremum rei) pl.
عَوَاقِبٌ *finis, successus et exitus rei.* 75.

عَقَدَ (عَكָב) *ligavit, firmavit, pepigit foedus.* IV. transit., itaque particip. pass. عَرَجَ, quod legitur in sententia vicesima octava, significaret *pactum*; sed nullus dubitarem, quin, auctore Persa, per دَنَاه asylum, refugium id vertente, illi عَقَدَ, ut nomini loci (de Sacy gr. I. p. 305.), significationem loci *muniti, castelli* (cf. عَدْل et quae Gesen. in lexic. man. de eo disputavit), *praesidii* attribuerem; *praesertim* cum plura huius radicis derivata ad

aedificia firmae compaginis, itaque tuta, transferantur; nisi praestaret nostri codicis lectioni Dresdensis illa:

عَقْلٌ.

عَقَلَ *plicuit, veritatem* (מעקל perversus Hab. 1, 4.), *intelligentia polluit.*

عَقْلٌ pl. **عُقُولٌ** *intelligentia, ratio* 32., *intellectus.* 38. al.

عَاقِلٌ nom. ag. *intelligens.* 57. al.

عَلِمَ *scivit.*

عَلْمٌ *eruditio, doctrina.* 79. pers.

عَلَّا et **عَلَى** (علہ) *altus, sublimis fuit.* VI. **تعالیٰ** de Deo, qui exaltatur, celebretur. 89. pers.

عَلَیٰ contr. ex **عَلَى** (علی) 1) *excelsus, nobilis.* 2) nom. prapr. *Ali,* de quo videntur praefatio. —

Comparat. **أَعْلَى** pl. **أَعْلَى** *superior, altior, sublimior, oppos.* آسافع 63.

عَلَى (علی poet. عَلِي) *praepos. super, supra; multis verbis adiungit complementum suum e. c.* وَكَلَ عَلَى *worauf vertrauen.* 55. al.

عَمَلٌ (عمل) *operatus est.*

عَامِلٌ (עִמָּל) no. ag. *laborans* graviter et cum contentione. 70.

عَبْيَى (cognatum est עַבְיָה *clausit*, obscuravit) *caecus fuit, obscurum illi operiumque fuit negotium.* 60.

عَنْ praeposit. separationem rerum extra coniunctarum indicans, a, ab 88., saepe etiam verbis removendi actum significantibus rem vel personam, unde removetur aliquid, adiungit e. c. عَنْ
عَنْ propr. obiecto et obliterato crimen hoc ab eo removit i. e. veniam ei concessit. 95.

عَنَانْ *habena.* 94.

عَنْدَ (עַד c. pron. 1 pers. עַד) *apud, penes.* 12.

عَنْتَى (עַנְתָּה *spectavit* aliquid dictis suis) fut. i. intendit aliquid, *spectavit* ad me, mea interfuit c. c. a. p.; sent. 45. لَمْ
لَمْ *quod ad eum nihil pertinet.*

عَانَ (עָן) med. Vav. *rediit, reversus fuit.* II. trans. *assuefecit, edocuit* 33; intrans. *cibum secunda vice appositorum edit.* IV. *repetivit, iteravit.*

عَانَتْ *consuetudo.* كُرْن — ad-suescere c. r. 33. pers.

عَانَةٌ repetitio. 36.

عَوْنَ (cognat. est עֵוָן) *lignum.* 91.

عَيْبُونْ pl. عَيْبُونْ *vilium.* 67.

عَانَس fut. i. *vixit, vitam duxit.* 98.

عَيْشَ *vita.* 98.

عَيْبَى comparat. أَعْيَى *difficilis, insanabilis morbus.* 31.

غ

غَصَّ primitiva significatio ut cognatorum verborum عَزَّ, عَزَّם al. est in *coarctando, claudendo, ligando, cohibendo*, unde

غَصَّةً *angustia et praefocatio in faucibus cibo potuve.* 75.

غَصَّةً (عَزَّ) *hasta* 2 Sam. 23, 8.) pl. غَصَانْ *ramus.* 91.

غَطَّا (cf. عَطَّل *operuit*) *perimentum, velamen.* 1.

غَفَرَ (vicin. est كَفَرَ) *texit, condonavit* c. a. r. IV. idem. 97.

غَنِيَ *satis habuit, contentus fuit.*

غَنِيَ animus contentus, opes, divitiae. 84.

غَنِيَاتٌ pl. أَغْنِيَاتٌ *dives, contentus.* 98.; compar. أَغْنَى.

مَدْجَدَةٌ med. Ja *abfuit*, *absenti obtrectavit*. VIII. idem.

سُبْلَةٌ sermo, quo quid elanculum de *absente* dicitur, speciatim *ingratum*, *obtrectatio* etiam *falsa*; etenim quod Golius in lexico observat, non nisi *veram obtrectationem* hoc vocabulo significari, refutatur sententia nostrae editionis quadragesima sexta.

مُغْتَنَابٌ nom. ag. coniug. VIII. is qui *calumniatur*. 46.

مُغْتَنِسٌ mutatio, diversitas, c. genit. vel suffixo *alius quam*; مُغْتَنِسٌ *alius quam ille*.

مُحَاطٌ (שִׁמְעָה) *vehementius irruit in aliquem*) *iratus, indignatus fuit, succensuit*. VIII. idem.

مُغْتَنَاطٌ nom. ag. VIII c. c. على p. 52.

ف

(decurtatum ex حَلَقَةٍ, quod negat Ewald. gr. ar. I. p. 348.) partic. praepositiva inseparabilis, quae 1) praecedenti id subiungit, quod proxime sequitur, vel consequens, cuius ratio inest antecedenti, *proinde, itaque, ac, et, sed, tamen*; 2) inceptae orationi addit quae totam cogitationem absolvant, ita ut quae huic particulae praecedant, gra-

vius audientis animo et attentioni commendentur ac paene absolute posita videantur; e. c. السَّاعِدُ لِلْغَيْبَةِ

فَهُوَ أَحَدُ الْمُغْتَنِبِينَ qui libenter audit calumniam, hic quidem unus est calumniatorum 46. Ewald. I. c. II. p. 268. ss.; 3) in enunciationibus correlativis posteriori earum praefixa tollit postestatem conversivam, quam in eius verbum vocabula conditionalia أَنْ، مَنْ، مَا exercent, e. c. in sent. 6. de Sacy gr. I. p. 553. II. p. 35.

فَضْلٌ praestantia, ingenium eximum; benemeritum, exponente scholiasta ad carmen Thograi v. 1. comprehendit scientiam, mores, experientiam, rerum agendarum peritiam et quocunque sit, quo alter alteri praestet. 79.

فَقْرٌ pauper fuit.

فَقْرٌ paupertas. 82.

فَقْرٌ pl. فَقْرَاءُ فَقْرٌ 98., comparativ.

أَفْقَرٌ pauper. 82.

فَكْرٌ cogitatio, attenta meditatio c. فِي r. 75.

فَلَتَّ (لَلَّاتِ) evasit, elapsus est. III. de improviso superrenit.

فَلَتَّاتٌ pl. فَلَتَّاتٌ improvisus ca-

sus, quod repente vel inopinato elabitur. 96.

قَسْمٌ فُوْرَةً (۳۵) os, oris scriptum esse volunt; complemento accedente nominativus est فُوْرَةً, genit. في, accus. قَاتِلٌ في فِيهِ in ore eius. 92.

فَاتَّ praeterit, fugit eum res, elapsa ei fuit occasio c. c. a. p. 45.

فِي praepos. in; saepe ad rem vel materiam significandam, in qua versantur cogitationes 75, et ad quam studia tendunt 51., adhibetur.

ق

قَدْ adverb. iam, modo, ante praeterita positum, ea tempore vere perfecto accipienda esse indicat. 6.

قَدَّرَ determinavit iusta mensura, definit, decrevit alieni aliquid, potuit, c. على praevaluat. II. idem. 93.

قَدْرٌ decretum Dei, fatum. 77.

قَدْرٌ quantitas, pretium, dignitas, vis, potentia. 4. 35.

قَدْرَةٌ potentia, victoria. 95.

قَابِرٌ no. ag. potens. 95. pers.

قَدْرِيْسٌ divinum decretum, inevitabile fatum. 76. pers.

مَقْبَلٌ pp. pl. مَقْبَلٌ destina, praefinita, fatalis res, fatum. 76.

قَعْ (كָרַע disrupt, verbis proscidit) percussit. II. increpuit, corripuit.

قَرْبٌ nom. act. II. obiurgatio, increpatio. 37.

قَصَا (קָצַח) primitiva significatio est in abscindendo et removendo, deinde procul fuit.

قَصْصِيٌّ remotus; compar. قَصْصِيٌّ remotior, remotissimum, extremum, sumnum, in suo genere praestantissimum. 90.

قَضَى (קָצַב) finivit, praefinivit, decrevit. VIII. efflagitavit, exegit. c. c. gemino acc. 33.

قَضَاصًا efflagitatio; flagitare, postulare. 33. pers.

قَطْعَ (vic. sunt קָצַב, קָצַב al. קָטַב), fut. a. secuit, exsedit. 78.

قَلْ (كَلָل) paucus, imminentulus fuit. 64.

قَلَّةٌ paucitas, tenuitas. 32.

قَلْبٌ cor, sic dictum لِتَقْدِيرَها propter motum versatilem, ut ait Scholiastes ad Caab ben Zoheir. V. 1. ed. Lette, animus. Videtur huic etymo aliqua esse

cognatio cum لُبْ, لَبَبْ, لَبْ, quae sunt eiusdem significatus. 60. al.

فَكَلْ (cf. كَلْ de sermone Eccl. 5, 2.)

fut. يَخْوُلْ dixit. 11. al.

قِيمَةٌ pretium rei. 5.

٥

جَنْ (جَنْ) praeposit. sicut, instar, regit genitivum. 41.

كَبِيرٌ magnus fuit.

كَبِيرٌ (cf. بَرِيدَه et بَرِيرَه pr. longitudo) magnitudo, magnificentia, superbia. 14.

كَبِيرٌ compar. أَكْبَرْ magnus, gravis, potens, molestus.

أَكْبَرْ gravissimus inimicorum. 44.

كتاب (كتاب) scriptum, scriptura, liber.

كَثْرَةٌ nullus fuit 50, abundavit. 8.

كَثْرَةٌ multitudo. 68.

كَثْرَةٌ compar. كَثْرَةٌ multus. 87.

كَثْفَه densus, spissus fuit. 91.

كَذَبَ (كَذَبَ) mentitus est.

كَاذِبٌ (كَاذِبٌ) no. ag. mentiens, mendax, spei haud satisfaciens in sent.

73., ut fundus mendax apud Horat. Od. III. 1. 30. Epist. I. 7. 87., cui opponitur segetis certa fides Od. III. 16. 30.

كَذُوبٌ mendax, mendaciis deditus. 24.

كَرْمَه generosus fuit.

كَرْمَه laudabilis et honore digna virtus, honestas, generositas, non solum de hominibus, sed etiam de aliis rebus, unde كَرْمَه ager plantis nobilibus consitus. 26.

كَرْمَه (confine est كَرْمَه Mem in

هِيَوْنَه et دِيَوْنَه et

أَكْرَمْه et بَحْرَه مَسَكَنَه compar. أَكْرَمْه nobilis, generosus. 80.

كَرْمَه nobilis, eximius, honorandus; superlat. pers. كَرْمَه تَرْبَيْنَه 80.

كَرْمَه abersatus est, respuit, abhorruit.

IV. invitum adegit, coegit; pass. كَرْمَه invitus coactus est. 60.

كَرْمَه invito animo.

كَرْمَه (كَرْمَه de velo retecto Jer.

18, 26. Jes. 47, 2.) retexit, aperuit; pass. detectum fuit (velamen). 1.

كَفَى satis fuit, sufficit, fecit ut suf-

ficeret, fuit ei pro alio eiusque expli-
vit vicem cc. 53.

גָּלַע (גָּלַע) subst. *universitas*, quo circumscrubuntur adiectiva *omnis* et *totus*. 5. al.

sermo, oratio. 38.

سَلَامٌ *praesagium, praedictio.* 57.
Secundaria est notio hebr. סִרְבָּרָה *sacer-
dotem egit.*

لَعْنَة med. Ia *decepit dolo.*

sinus dolus, insidiae. 44. pers.

مَكْيَنَةٌ no. act. *dolus, insidiae*. 44.

ج (۷) praepos. inseparab. *ad*, plerumque
nostrum Dativum indicat; cum prono-
minibus suffixis, praeter primae pers.
in Singulare, scribitur cum Fatha,
ut $\ddot{\alpha}\acute{u}$ ei.

لَ (لَّا) adverb. negandi, *non*, *haud*, ma-
xime negat rem praesentem vel futu-
ram; in sententijs prohibitivis con-
struitur cum futuro apocopato, *ne*, e. c.
لَ تَكُنْ لَ ne confidas 55; in certo
quodam genere propositionum cum
accusativo nominum indefinitorum con-
iungitur, de quo vide not. 40.

لِبَاسٌ (לְבָשׁ) *vestis, indumentum.* 30.

لَحَاظٌ pl. الْمُكَاظَةُ ^{oE} *actus limis oculis*
spectandi, das Schelsehen. 97.

لְשׁוֹן (לִשְׁוֹן) بَسَانٌ lingua 7. 8. al., specia-
tim dicitur de lingua obtrectatrice et
maligna in sent. 78; ut Hebraei ca-
lumniatorem appellant אֵישׁ לִשְׁוֹן Ps.
140, 12.

تَفْنِيْظٌ pl. **الْفَنَاظُ** ^{o²} *pronunciatio, vox,*
sermo. 97.

نَمْ non; iungitur futuro apocopato et sic
negat praeteritum; e. c. **لَمْ يَتَعَدَّ**
لَمْ يَرُ non transgressus erat limitem
suum sent. 35. 75.

٤٣
تُو si, quod si; indicat conditionem hypotheticam s. suppositivam i. e. eam, cui revera satisfactum esse vel satisfactum iri, dicenti probabile non est, quapropter verba quae sequuntur, in utraque parte enunciationis per coniunctivum vertenda sunt. Differt ab ﴿، ut ﴿، ab ﴿. Vide de Sacri gr. I. p. 161. ss. Ewald. gr. II. p. 311. Quapropter in sentent. 1.

شَفَ الْغَطَّاءُ non vertere lice
(vid. Heidelberg. Jahrbüch. d. Lit.
7 Hft. 1834. p. 724. s.): „Wenn auf
gedeckt war die Decke“, sed ut ne
quidem fecimus in *Specimen Senten*

Ali Chalifae: „Wenn der Schleier aufgedeckt gewesen wäre.“

لَنْ *lenis, mollis, placidus fuit.* 63.

ما (מָה) pron. *id quod* 45., *quod, quid, quid,* *quantum* 5. 11., *quid?* — Ex pronom. interrogat. ortum est

ما negativ. *non*, ut ما Iob. 16, 6.

Cant. 8, 4.; cum praeterito indicat rem paulo ante praeterlapsam. 1. de Sacy gr. I. p. 516.

ما مَكَبَّةٌ vide s. حَبْ.

ما مَكَنَّ (cognat. est בְּחַן) *tentavit.*

ما مَخْتَنَةٌ *res, qua tentatur homo, afflictio, calamitas.* 12.

ما مَرْأَةٌ et ما مَرْوَةٌ vir. 4. 35. al. ما مَرْوَةٌ et ما مَرْوَةٌ *virilitas, անծղելա, fortitudo.* 24.

ما quod in vigesima sententia legitur, aut a رَأَى (רָאָה) III. *simulate et per hypocrisin egit derivari potest, ut, quemadmodum est in Meninskii lexic., conveniat cum رَيَّا et مُرْسِى simulatio, hypocrisis, aut a مَرْجِى (مَرْجِح) III. contendit disputando, ut significet contentionem. Persa utrumque coniunxit.*

صَلَصَ primigenia huius et cognatarum radicum صَلَصَ, صَلَصَ, صَلَصَ, صَلَصَ al. nec non hebraicarum صَلَصَ, صَلَصَ, صَلَصَ, صَلَصَ al. potestas est in *fricando* et *lerendo*, quo actu aliae res firman- tur, aliae debilitantur vel conficiuntur.

صَلَصَ morbus. 32.

صَلَصَ nom. act. coni. III. a صَلَصَ (cognatum est شُوك) *iocari cum aliquo, dum aut ludibrio eum habes, aut scurrili dicacitate oblectas.* 50.

صَلَصَاتَلَّ (cognatas radices vide in Ge- sen. lex. s. v. حَبَلَ et حَبَلَ) *fimelum, sterquilinium.* 41.

صَلَصَاتَلَّ vide s. سَلَلَ.

صَلَصَاتَلَّ vide s. صَلَصَ.

صَلَصَاتَلَّ vide s. طَبَعَ.

صَلَصَ (per transposit. ex عَمَ) *praepon. cum, etsi, licet.* 13. al.

صَلَصَ (مُلَأَ) *implevit.*

صَلَصَ congregatio, coetus, conventus,

homines, e. g. in sent. 37. أَلْتَصَحُ

أَلْتَصَحُ بَيْنَ أَلْتَلَادَ exhortatio inter (i. e. coram, apud) homines i. e. haud pri- vata.

صَلَقَ (مُلَقَّ) صَلَقَ Ies. 51, 6.) *laenigavit,*

demulxit, delevit. IV. *ad inopiam redactus fuit.* 89.

מַלְכָּי (מלך) *in potestate habuit, regnavit.* 88.

مَلِكٌ (מלך) pl. مُلُوكٌ rex. 25.

من pronom. 1) interrogativum *quis?* 2) relativum *δοτις, qui, adiuncta vi conditionali pro si quis* Ewald. gr. II. 338.; quocirca si enunciationes correlativae sequuntur, utriusque verbum in praeterito positum per futurum, vel in sententiis communibus per praesens reddendum est. de Sacy gr. I. p. 185.

من (ם) ex 18., etiam causam, cum adiectivis formae أَفْعَلْ comparisonem indicat, *prae, quam.* 3. 42. al.

مني (ם) plur. مُنْتَهٰي optatio, votum. 55.

مات (מוֹת) med. Vav. mortuus est. 2.

مال opes, bona, pecunia. 10.

ورث vide يهيران.

ט

ذبحة primigenia notio huins et cognatarum radicum נִבְאָה, נִבְאָה, et ipsius نִבְאָה Exod. 25, 2. ac נִבְאָה I *

posita est in *excitando, agitando, motitando.* VIII. ذَبَحَ expugesfactus fuit e somno. 2.

جَيْلَانْ felix, prosperi successus res vel negotium; comparat. ذَجَاجَةً. 29.

جَنْبَرْ genus, origo, cognatio. 79.

صَحْلَقْ clarus, purus fuit, admonuit, exhortatus est. Eandem splendoris, sinceritatis et admonitionis cognitionem habes in hebraicis vocabulis צְהָרָה, נִצְחָה hi. illustravit, docuit, monuit eiusque derivatis.

جَنْدَلْ nom. act. coniugat. I. ad formam فعل admonitio, exhortatio. 37.

جَنْدَلْ admonitio. — كَرْدَنْ admonere. 37. pers.

ظَلَمْ (נִטְרָה) custodivit et speculator est, unde מִטְרָה (scopus) fut. o. et i. spectavit, conspexit ecar. vel c. أَلَى r., oculos convertit, animum attendit ad rem c. أَلَى, eiusque rationem habuit ill., observavit. 58.

ذُخْرَمْ (نَعْمَ) iucundus, suavis, commodus fuit.

ذُعْمَ (cf. نَعْمَ χάρης) pl. ذُعْمَ bene.

ficiūm 86., beneficentia, opulentia, prosperitas. 41.

فَرَقْ *sugax pavidusque fuit, aufugit.*
II. *pavidum fugacemque reddidit, ad fugam concitavit.* 90.

تَفَارِ no. act. *terreri, pavescere, prae timore fugere, fugacem esse, alienari.* 86.

نَفْسٌ (شَوْجَنْ) fem. *anima, persona, c. pronom. suffix. ipse. ذَفَّهَ semet ipsum.* 6.

نَفْعٌ nom. act. *utilitas, emolumentum.* 59.

ذَفَقَ III. *hypocritam egit in religione, modo hoc, modo aliud professus. Cognatum videtur hebr. פָּזׁ vacillare, quippe quod idem proprie, quod arabica vox translate significet.*

ذَفَافٌ no. act. coniug. III. (vid. Tychs. gr. §. 46. n. 4.) *hypocrisis.* 40. 68.

ذَقَصْ (cognatum est حَضَرْ et حَضَرْ re secare) *imminutus fuit, defecit.* 38.

ذَقْمٌ (حَذَقْ) hithp. *ultus est se, vindictae cupidus fuit) punivit.* VIII. *poenam, vindictam sumsit, ultus est se.*

ذَلِيقَةٌ no. act. VIII. *vindicta,*

poena, crudelitas 21., opposit. رَحْمَةٌ vid. v. Waenen l. c. p. 313.

رَغْبَةٌ (derivatum a رَغْبَةٌ rugiit, cui cognatae sunt radices رَغْبَةٌ et رَغْبَةٌ onomatopoeticae: *fremuit, nostr. brummen, quod etiam de tumultu interno viscerum et stomachi, qui latrat, dicitur, itaque: vehementer avidus cibi fuit) inexplebilis appetitus cibi, gulositas.* 16.

ذُوكَ *desipuit.*

ذُوكَةٌ pl. أذْوَكَةٌ *stultus, fatuus, demens.* 55.

ذَامَ (ذَامَ) fut. يَذْوَمُ *dormivit.*

ذَامَةٌ nom. ag. pl. ذَامَاتٌ *dormitans, dormitator.* 2.

و (1) particula copulativ. *et, quae presentiarum diversa natura ac ratione in cultioribus linguis reddenda est particulis adversativis: sed, tamen, ill. 56., causalibus: quia, quum, conclusivis: igitur al.*

وَثَاقٌ (cf. حَذَاقْ angustum) *vinculum, quo aliquid ligatur.* 85.

وَجْهَةٌ *facies, vulnus.* 96.

وَخَشْنَ IV. *desertus fuit locus. Non du-*

bito, quin affinia sint פָּנִים et מְסֻדָּר
fugit, מְסֻדָּר siluit al.

وَحْشَةٌ *solitudo, consortii defectus.* 83.
وَحْشٌ compar. أَوْحَشْنِسْ *solita-*
rius, non solum de hominibus et be-
stiis agrestibus, quod affirmant lexi-
cographi, sed etiam de locis desertis
ut in sent. 88 et van Waenen l. c.
p. 138. no. 40.

وَرَآءُ *pars postica; in accus. sine Tenwino*
وَرَآءُ adverbialiter pone, post. 99.

وَرَثَ (יָרַשׁ) *haereditate accepit.*

وَارِثٌ (יָרַשׁ) Ierem. 49, 1.) *haeres, qui*
supersiles manet post aliorum interi-
tum. 10.

مَبِيرَاثٌ *pars haereditaria, haeredi-*
tas, secundum Meninski etiam haeres.
10. pers.

وَرْعٌ (cf. יְרָאֵת timor) *temperantia a re-*
bus illicitis, abstinentia, timor Dei 28,
metus, ne quid illiciti facias.

مَوْعِدٌ (يְعֹד) *indicavit, constituit) fut.*
يَعْدُ *significavit aliquid futuri, pro-*
misit. 43.

وَعْدَةٌ *promissio.* 43. pers.

وَصَلَّ *iunxit, pervenit ad aliqu. c. c.*
أَتَى. 90.

וְצַדֵּקָה (צַדָּקָה) *monuit, exhortatus est.* 6

وَفَقَ *assecutus fuit rem eamque recte pe-*
fecit. III. *congruit, assensus fuit.*

وَفَاقَ nom. act. III. (vid. Tychs. g

§. 46. n. 4.) *assensus, congruenti*
concordantia. 68.

وَفَائِ *fides maxime in praestandis pr*
missis. Quae significatio, a Gol
وَفَقاً *solum attributa, etia*
in nostram cadere, testatur Kosega
Chrest. arab. p. 498. s. h. v. 25.

وَكَلَّ c. (יכל) *commisit alicui,*
ب *confisus est.* VIII. **أَشْكَلَ** *con-*
sus fuit aliquo c. على. 55.

هَفْوَاتٌ pl. *error lapsusq*
delictum. 97.

هَلَكَ (הָלַךְ) *abiit, decessit Gen. 1*
2. al.) *periit, interiit.* 4. al.

هَلَازِكٌ *exitium;* نَلَذَنْ – *perire* 4. pe
هُوَ (הָוֶה) *is, ille.* 46.

يَاسٌ (cf. (שָׁאֵן) *nif. desperatum ei*
desperatio, ea animi conditio, qua
hil amplius petimus et curamus 48. 5

eui oppositum est vid. van
Waenen l. c. p. 167.

 veritas, dubitationis remotio,
certa scientia vel fides maxime in re-
bus divinis, cf. v. Waenen l. c. p. 80.
sent. 205. p. 84. sent. 234. p. 92. sent.
305. Quae quidem loca si conferan-
tur cum nostrae collectionis sententia
prima, demonstrant, eam non modo

(vid. Heidelb. Jahrb. d. Lit. 7 Hist.
1834.) significare, inanem fuisse de
secreto aliquo, cum apertum fuerit,
exspectationem, sed potius illud pro-
fundius eadem doceri, in bonis haben-
dum esse hominum, quod tanquam
velamine veritas obiecta sit, ut perci-
pere possint, quod in ea scrutanda et
invenienda tum commodum tum gau-
dium contineatur.

G L O S S A R I U M

P E R S I C O - L A T I N U M.

آخْتَرَ *stella, constellatio, horoscopus.*
 57.
 آرْزُدَ *desiderium, votum, intentio* 55., *cupiditas* 97.
 آزَ *1) ex, a; 2) propter; e. c. propter fortunam.* 10. 3) *in comparat. prae, quam.* 3.
 آزادَ *liber, ingenuus* 9., *immunis.* 43.
 آشامِيدَن *bibere.* 75.
 آفْتَارَن *Imper. cadere* 10, *accidere; casus.* 87.
 فِرَا آفْزَا *Imp. قُنْودَن et افْزُونَ* *augeri, increscere.* 1.
 آكْشَرَ *si, quando.* 1.
 آمَدَن *Imp. آى venire, esse.* — *ingredi, intrare.* 94.
 آمْسَرْوَيَدَن *remittere peccata, absolvere et misereri.* 97.
 آسِيدَن *spes.* 94.

اُسْبِيْدَى *spes, desiderium, exspectatio.*
 56.
 آلَ *pron. demonstrativ. ille, illa, illud.*
 آنْكَةَ *id quod.* 33. آنْكَةَ *is qui.* 52.
 آنْجَسْتَن *congregatio, concessus, coetus.* 37.
 آنْدَازَهَ *mensura, modus.* 4.
 آنْدَكَ *parvus, parum.* 64.
 آنْدَكَى *paucitas.* 90.
 آنْدَيْشَةَ *meditatio, cogitatio.* 75.
 آنْكَسَ *composit. ille quidam, illa persona.* 65.
 آوَ *pronom. tert. person. Singular. ille, is, ea, id, suus 4; sequente است contrahitur in 5.*
 آورَنَ *ferre, afferre.* — بـ *completi.* 67.
 آيَشَانَ *plur. pronom. tertiae personae, illi, sui.* 3.

Nota. *Vocabula, quae in hoc Glossario desiderantur, arabicas origini sunt et in Glossarium arabico-latinum relata.*

ب

بَهْ et praepos., respondet arabico
بِ 1) *in, cum, per, propter.* 2) complementum adiungit regimini e. c.
بِروزْكَار او ماننده *aero suo similis* 3. — 3) tanquam augmentum
verbis praeponitur, quod si Fatha se-
quitur, cum Kesre, si Dhamma, cum
Dhamma pronunciatur.

با *cum, apud, in, ad.*

بار *magnus, altus, pec. de Deo:* باره
خداي *o magne Deus!* 97.
باره *vices; — دیگر* *iterum, denuo.* 36.
باز *reditus.* *کردن* *— redire.* 86.
بازگاني *mercatura.* *کردن* *negotiationem facere.* 89.
بال *ala.* 39.

بالاي *super, supra.* 63.

بَایدْ verb. impers. (praes.) *بَایستن*
oportere, necesse esse. 60.

بد *malus, malum.* 17.

بدى *malum, malignitas.* 67.

پدر *pater.* 3.

بَرْ praepos. *super, supra, in, propter.* 52.

برادر *frater.* 8.

برون *ferre, portare, auferre.* 78. — *املا*
invidere alicui. 52.

پُرورِشَار omnium nutritor, domi-
nus, epithet. Dei. 6.

پُرھِيزْكَاری abstinentia, sobrie-
tas 26.

بُزرگش magnus. 44.

بُزرگشی magnitudo, amplitudo. 79.

بُزرگوار magnus, excellens, nobilis.

بُزرگواری magnitudo, gloria, no-
bilitas. 17.

بس valde, satis, etiam. In sententia
95. respondet arabico فِي tum, deinde.

بس postica pars; adv. pone, post, idem
fere cum رو. 99.

بسا adi. multi, permulti, mancher. 54.

بسند sufficiens et gratus 53. Me-
ninsk.

بسیار multus, nullum, multi. 8.

کار ب کار adi. (comp. ex et
actio, factum) 1) *ad rem attinens.*

2) utilis. آمدن *— utile esse, pro-
desse.* 45.

بلند altus, sublimis. 27.

بناه asylum, refugium. 28.

بُرْقتن consilium, admonitio. —
consilium capere, admoneri. 65.

- خُفْتَةٌ partic. *dormiens, sopitus.* 2.
خَوَاسْتَن (kasten) Imp. خَوَاسْتَن
pere, velle. 98.
- عَذْرٌ خَوَاسْتَن petitio, desiderium.
خَوَاسْتَن excusationem petere. 36.
- خُونٌ pron. *ipse, a, um.* 6.
- خُورٌ *vilis, contemptus.* 51.
- خُوارٍ خُوري et خُوري *vilitas, abiectione.* 40.
- خُورَدَن edere. 16.
- خُورَش refectio, comedio. 75.
- خُوشٌ *bonus, iucundus.* 8.
- خُوي natura, indoles, mos, consuetudo.
22. 80.
- خُويش (kisch) i. q. خُون ipse. 94.
- وَعْدَه دَارَه Imp. dare. 10. — دَارَه دَارَه
promissionem facere, addicere. 43.
- نَادِيَسْتَن دَارَه Imp. دَارَه دَارَه
tenere, habere, putare. 50.
- نَدَايَسْتَن scire, intelligere; دَافِسْتَن
nescire. 34.
- دَارَ praepos. in, verbis saepe praeposita
amplificat eorum significationem.
- دَرَن dolor, morbus, afflictio. 31.
- دَرَقْتَن ingredi, penetrare, immitti. 64.
- دُورُسْتَن integritas, bonitas, sinceritas. 6.
- دَرْكَدْشَتَن prae-
terire, elabi. از حد درگذشت
excedere limites et modum. 35.
- دَرْكَن Imper. دَرْكَن immit-
tere, inserere. 46.
- دِرْم بِرْم nummus argenteus, pecunia. 51.
- دَرْمَائِتَه impotens, destitutus auxi-
lio. 31.
- دَرْمَدْرَغ mendacium 24, mendax. 73.
- دَرْمَيِش pauper, inops. 89.
- دَرْمَيِش paupertas. 82.
- بَلَست 1) manus. 2) potentia. افتادن
in potestatem venire. 10.
- دُشَن hostis, inimicus. 34.
- دُشَنْيَس inimicitia. 59.
- دُشَنْشَار molestus, difficultis. 42.
- دَلَلَ cor, animus. 60.
- دُورَتَن remotus, longinquus; comp.
longinquier, remotior. 90.
- دُورَتَن remotio, separatio. دَورَتَن دَورَتَن
abstinere, abstinentia. 18.
- دُوسَتَن amicitia. 20.
- دَهَنَ os, oris. 92.
- دَيَشَن 1) adi. alter, alius. 2) adv. alia
vice, iterum.

رَأْيِيدَن propellere, abigere. 74.
 رَسِيدَن pervenire ad aliquem c. ب. 90.
 رَفْتَن Imper. رو ire.
 رَهْبِيدَن terreri, expavescere, alienari,
 prae terrore fugere. 86.
 رَمَثْتَه pavidus, fugax. 86.
 رَجْبُور afflictus, aeger, molestiam pa-
 riens. 32.
 رو et facies, vultus; کَرْدَن — pe-
 tere, contendere c. aliquo. 20.
 رَوا conveniens, decens, dignus. 29.
 رُوزَکَار tempus, aevum 3, fortuna,
 sors, vanitas. 10.
 رُوزِی sors, fortuna.

ز

زَارِي gemitus, planctus. کَرْدَن — la-
 mentari. 42.
 زَبَان lingua 33, sermo. 7.
 زَرَدَن percutere, verberare, impingere, sent.
 97. oculo invido et nocivo.
 زِشْتِي turpitudo, deformitas. 67.
 زِئْدَكَانِي vita, victus. 98.
 زِيَانِي — کَارِي damnum, noxa. 54.
 id quod damnosum est. 72.

زِيرَ sub, infra.
 زِيرَا quidquid sub re alia situm est. 63.

زِيَشْتَن vivere. 98.

س

زِسْتَرَه herba virens, viror.
 زِسْتَرَه زَار locus viridis et herbosus,
 pratum. 41.

زِسْتَه levis. نَاشتَن — parvi fa-
 cere, contemnere. 50.

زِسْتَم iniuria, violentia, tyrannis. 13.

زِسْخَت asper, durus, vehemens, mole-
 stus. 63.

زِسْخَن et سِخَن verbum, sermo 38.

زِزَذَش proprius capitis contusio, in-
 crepatio, obiurgatio. 37.

زِيمَنَه fimus.

زِيمَنَه دَان simetum, locus in
 quem simum coniiciunt. 41.

زِوَدِي quaestus, lucrum, commodum. 72.

زِوَدِي latus, tractus; بَسْوَى versus. 74.

ش

شَاخ ramus, surculus. 91.

شِتَاب festinatio, acceleratio. 98.

شَدَن Imper. شُو fieri, esse, ire, trans

ire, amovere, ut verbum auxiliare cum aliis verbis componitur. 1.

مُرْمَشْ verecundia, pudor. 62.

شَهْ pron. secund. person. plur. vos.
شِنَاخْتَنْ intelligere, nosse, animad-
vertere. 4.

شُنْتُو شِنِيدَنْ et شِنْوُونْ Imper.
audire. 46.

ف.

فُرْدُونْ deorsum. آمدَنْ — descendere.
76.

گ

کار factum, opus 75, occupatio. 59.

کُدرْ شِدَشْتَنْ Imp. کُدرْ praeterire,
transire; relinquere, negligere c. از. 35.

کَانْ latus, margo. 96.

کَرْنَانِیدَنْ vertere, convertere. 88.

کَنْ Imper. کَنْ facere, agere,
praestare 9., cum multis nominibus
verba concreta circumseribit, e. c.
حریصی کردن cupidum esse 18.,
ترک کردن relinquere 22.,
تقاضا کردن flagilare. 33.

کَپْرَشْ Imper. کَپْرَشْ prehen-
dere, capere. — کَپْرَشْ odium con-

cipere. 50. — اعتبار exemplum
capere eoque moneri. 58.

کَپْرِیزْ fuga, fugiens, fugitivus. 90.

کَپْرِیزَانِیدَنْ fugare. 83.

کَشَادَنْ aperire, revelare.

کَشَادَه partic. praet. apertus. 1.

کَشَنْ multitudine abundans. 91.

کَشِیدَنْ trahere, extendere, ferre.

کَشْوِی et کَشْوِی Imp. کَشْوِی lo-
qui. 11.

کَلْوَنْ guttur, fauces. گرفتن strangulare. 75.

کَلْوَنْ paucus; adv. parum. 32.

کَلْوَنْ amissus, res amissa, absens, erra-
bundus. کَلْوَنْ شَدَنْ amitti,
perdi. 66.

کَلْوَنْ opinio, suspicio. بُرْنَنْ —
opiniari, sententiam ferre. 57.

کَنَار latus, margo, extremitas. 90.

کَنَاه peccatum, delictum, culpa. 36.

کَورْ coecus. 60.

کَوْنَسَتَه compositum e persica
voce کَوْنْ podex et arabica کَلْنَه
clunes, nates. 64.

کُوی 1) *pila, globus, sphaera.* 57.
2) *dictum.*

کے 1) pron. relat. *qui, quae, quod;*
2) coniunct. causalis *quia, nam;* 3) in
duabus propositionibus correlativis ab
initio posterioris ponitur, respondens
arabico **كَفَ** sent. 6.

کِیتَة *odium, inimicitia, vindicta.*
21. **کُرْفَتَن** — *odium concipere.* 50.

مَانَدَن *manere, ponere, relinquere,*
mittere, dimittere. — **کُرْدِن** *fugientem dimittere, sugare.* 90.

مَازَسَتَن Imper. *man* *similem*
esse. c. ب.

مَاتَنَدَن partic. *similis* c. ب sent. 3.
مَرَ particula, quae nominibus praeposita
. dativum vel accusativum denotat. Wilk.
Instit. ad fund. ling. pers. p. 14. §. 42.
Possart. Gram. d. pers. Spr. p. 39.

مَرْ *homo, vir.*
مَرْ *homo, vir.* 2.

مَرْ Imp. *مَرِي* *mori.* 2.

مَرْ *nisi.* 96.

مَهْتَرَى (derivat. a **مَهْتَرَى** *prin-*
ceps) *principatus, dominium.* 21.

مَيَان medium, (cf. مَيَان) *مَيَان*
inter. 37.

مَ partic. inseparabilis ex **مَ** decurtata,
non; negativa verbi tempora format. 4.

مَا particula negativa, nominibus aut ad-
iectivis praeposita respondet latīnae
inseparabili *in*, e. g. **مَا** *ignorans.*

مَاسَنَدَه *ingratus, importunus, odio-*
sus. 97.

مَادَأَن *ignorans, stultus.* 41.
مَادَأَنْيَى *ignorantia, insipientia.* 31.

مَاكَاه *subito, de improviso.* 96.

مَلَمَ *mollis, lenis.* 63.

مَزْنِي et **مَزْنِي** *prope, apud, ad.* 12.

مَشَان *signum, indicium, vestigium, te-*
stimonium. 61.

مَكَرَى Imp. *مَكَرَى* *oculos in*
aliquem coniicere, adspicere, intueri
97., c. ب *animum attendere.* 11.

مَذَهَّبَه *non.* 79.

مَرْجِي *desperatio.* 48.

مَيَّزَتَه *adī. compos. fortuna-*
tus, felix. 65.

ذیکر Imp. ذیکریستن ad-spicere, attendere, observare. 58.

ذیگوکاری beneficialia. 26.

ذیکوئی et ذیگوی ذیکی bo-num, honestum, probitas. 5.

ذیکوی کردن benefacere.

ذیهان et ذیهان absconditus, occultus. 44.

ذیکر umnis, quilibet, unusquisque. ذیکر quicunque. 45.

ذیتچون et ذیتچون pariter atque, instar, sicut 98. al.

ذاتة adi. omnis, totus, cuncti. 63.

ذیج ullus, a, um. 27.

یا vel, aut, sive. 10.

یاد mentio, recordatio, memoria. —

ذوردن in memoriam revocare. 36.

ذیکی unus, a, um, aliquis. 46.

E M E N D A N D A.

Pag. 29. l. 1. lege جیسے۔

— 43. l. 4. — اُنہیں پر.

elegantia, sapientia³ humanissimum quemque alicere et etiam ad vertendi conamen adigere debabant.

His de causis etsi gravis sit de genuina origine dubitandi ratio, tamen intactus manet honor et pretium sententiarum nostrarum, utpote quarum aestimatio non tam a nomine auctoris, quam propria carum virtute et praestantia pendeat. Quae quanta sit, fieri quidem potest, ut in subitaria lectione nonnullos praeterreat, optime vero tum sentictur, quum quis ad meditationes per otium proclivior, libero a negotiis et curis vitae animo, singulis sese dictis cogitando persequendis transmittat, quaeque brevissimis verbis leviter significata sint, mente sua perpendat, accurate explicet et ad communem vitae usum transferat. Tum enim his sententiis largissimam sibi novarum observationum materiam oblatam videbit, in his raram inveniet sapientiae divinae humanaeque copiam, in his consilii salubritatem, iudicii acumen, elocutionis venustatem admirabitur. Neque haec, ut pleraque Arabum, ex eo genere proverbiorum sunt, quae a re gesta quadam, parum cognita, vel ab obscuri hominis facinore, vel regionis singulari natura, vel animalis, vel plantae proprietate deducta, praecepta sua abstruso modo et tanquam per aenigmata enunciant, sed sunt potius aperti fontis instar, ex quo omnibus omnium terrarum, temporum, religionum hominibus, quod pulcrum ac decorum sit, hauriendum suppeditatur. Quapropter merito haec collectio inscriptionem tulit:

مطلوب کے طالب من کلام علیٰ بن ابی طالب

et discrepantia, propterea fidem traditae origini magnopere derogantes. Nimirum tot carum, quot per orientem circumferantur, ab uno auctore confessas esse, eo minus sibi quisquam persuadebit, quo plures sententiae ad idem praeceptum tendunt, et eadem saepius, mutatis modo verbis, repetuntur. Denique his proverbii alienas manus vere admotas esse, hinc quoque patet, quod nonnulla eorum nescio quis, fortasse grammaticus Arabs, versibus, impolitis quidem et asperis, adstricta, in carmen istud concinnavit, quod in KUYPERSII editione²⁰⁾ primum locum obtinet. Quae quum ita sint, non multum a vero aberraveris, si collectiones illas dictorum Ali sic ortas existimes, ut sententiae ex usu vulgi ab cruditis quibusdam, quorum duos certe traditio appellat, Abdul Wahid ben Muhammed et Muhammed ben Muhammed Abduloschelil Erraschid Alkatiib²¹⁾, diu post obitum Ali collectae et in aliquem ordinem redactae sint; quibus quum praeter alias incognitae originis — non enim una cum proverbio memoria auctoris semper servabatur, — nonnullas quoque ab Ali confessas inesse, fama ferret, nobile hoc ac clarum viri nomen simili ratione ac pari iure aut iniuria praecositum est, qua apud Hebracos totus Proverbiorum liber Salomonis, sapientia quippe celeberrimo, apud Graecos multa aurea dicta Pythagorae, et apud occidentales gentes Odino attribuebantur. Tali modo noster dilectus sententiarum, ut ex prologo et epilogo, Dresdensi codici adiectis, patet, sub finem seculi duodecimi p. Ch. n. componebatur. Quamquam igitur maxima est horum apophthegmatum apud omnes Muhammadanorum sectas existimatio, ea que ex arabica lingua in tureicam ac persicam, octingentis ferme abhinc annis translatâ fuisse, reserunt Muhammadanarum rerum scriptores, ego tamen idcirco neque eorum, quae in aliis collectionibus exstant, nec quae in codice Viamariensi comprehenduntur, incorruptam integritatem asserere ausim, siquidem praesixum iis Ali nomen, omnibus Moslemis sacrum, et ipse sententiarum lepor,

20) *Ali ben Abi Taleb Carmina. Arab. et latine edid. et notis illustravit G. KUYPERS. Lugd. Bat. 1745.*

21) Vide Fundgrub. ds. Orients. To. VI. p. 261. No. 407.

rem, eloquentia omnibus maiorem appellaret. Tantis igitur virtutibus ornatus haud immerito cognomina tulit, quibus cum honoris gratia vocare solent **الْمُنْتَصِرُ** **الْمُكْبِدُ لِلشَّرٍ** **خَلْقُ اللَّهِ الْمَطِيدُ**, sive ut apud Persas **خَلْقُ اللَّهِ الْمَطِيدُ** **لِلشَّرِّ** **لِيَوْنِي**¹⁹⁾, neque omnino impar censeri potest eius generis aliquot dictis sententiosis et integris orationibus consciendis, quarum multifariae in bibliothecis absconditae, dispari indole ac pretio, ad eius nomen referuntur.

At alia res est, ubi de singulis operibus quaeritur, definiendumque est et certis rationibus evinceendum, quae sint pro genuinis, quaeque pro spuriis habenda. In quo maxime cavendum est, ne orientalium librorum titulis et inscriptionibus parem ac nostrorum fidem facias, quum in oriente, non quidem dolis seu fallaciis studio, sed in cultiori de litterariis possessionibus iudicio ususque vulgari saepius eveniat, ut ii, qui describant vel possideant libros, ex opinione sua et conjectura, aut ab auctore partis, aut maioris dignitatis gratia, scriptis conciliandae, codicibus suis clarorum virorum nomina praeponant. Quocirea si quae in ipso libro deprehendantur notae, nomini auctoris, ad quem inscriptio refert, aperte repugnantes, huius non debet tanta existimari auctoritas, quin internas illas notas secutus, librum ei, cui titulo tribuatur, abiudicare audeas. Quod cum in multa alia, tum in Ali scripta et ea quidem maxime cadit, quae proverbia eius et sententiosa dicta continere putantur. Siquidem tam immensus numerus est, tantaque varietas eorum ac dissimilitudo, ut inveniendis iis omnibus vel solertissimum ingenium unius hominis impar sit habendum, nec possint nisi per coniunctam universae cuiusdam nationis sapientiam, e diurna ac multiplice vitae experientia haustam, et per commune diversissimorum hominum acumen producta esse. Accedit collectionum, quae Ali dicta referre perhibentur, et multitudine

19) Idecirco de semet ipso cocinit Ali apud *Abulf.* l. c. p. 130.

أَنَا الَّذِي سَمِّيَتِي أَمْسِي حَيْدَرَة
أَكْبَلَكُمْ بِالسَّيْفِ كَبِيرُ الْمُسْتَعِدِّةِ

,*Ego sum ille, quem maister appellare solebat Haidara* (l. c. leonem)
Qui capita hostium ipsis gladio admetior integris modis."

tam incredibile fertur corporis robur fuisse, ut in oppugnanda urbe Chaibar porta, quam octo viri invertere non poterant, pro scuto usus, castellum caperet; tam eximia fortitudo et prorsus singularis audacia, ut una nocte quadringentos hostium ferro necaret, neminemque, teste ipso Moavia, gloriae suae invidiosissimo obtrectatore, in duellum unquam secum descendenter, non relinqueret humili prostratum; ac tanta denique apud prophetam auctoritas et gratia, ut is cervicem Ali sui amplexus, huncce primum legatum et Chalifam, hunc eundem, qui Aaronis apud Mosem fuisset, locum apud se tenere declararet, ut huic in matrimonium carissimam filiam daret, Fatimam, huncque postremo, quum fraternitates Ansarios inter et Mahodscherunos constituerentur, sibi ipsi fratrem adscisceret¹⁶⁾. Qua dignitate si quis unquam Moslemorum, ante omnes profecto Ali dignus erat; in quo rudioribus illis belli et castrorum virtutibus adiunctae eliam erant lenioris animi praeclarae dotes, mentis acumen, summa humanitas, ingeniique ista Musis imprimis grata mansuetudo. Nam excelluit, iudicio arabicorum scriptorum¹⁷⁾, insigni quodam veri et aequi studio, pietate, rara liberalitate, bene dicendi facultate et tam profunda eruditione, cum in theoreticis, quas dicunt, tum in practicis rebus, ut REISKIUS, orientalium hominum peritissimus ac estimator, non dubitaret¹⁸⁾, quin eum doctrina et litterarum amore Augusto, clementia et benignitate Traiano, philosophiae et pietatis studio M. Antonino, philosopho, pa-

15) Videantur de his et quae sequuntur Abulfed. I. c. T. I. p. 28. 34. 80. 84. 88. 108. 110. 132. 172. 312. 310., de quibus usquam dissentit Ettaberi in Annalib. ed. KOSZGARTEN. Vol. I. p. 26.

16) „Quum Muhammedes paulo post fugam institueret coniunctiones fraternitatum (الجُمَاعَةِ الْمُهَاجِرَةِ)، quo firmius novos hospites Meccanos indigenis Medinensis illigaret, unicuique Medineni fratrem unum Meccanum addens, — ipse sibi fratrem adscisceret Alin, qui eo nomine solebat ex Cufensi suggestu, cum Chalifa esset, gloriari, servumque dei et fratrem legati divini esse ferre.“ Abulf. I. c. p. 76. „Magis momenti hoc institutum fuit. Nam Alidae suum ad Chalifatum ius omne ex hoc capite deduxerunt et firmarunt, quod Muhammed Alin fratrem, et Valium curatorem et factorem suum declaraverit.“ Adnott. ad I. c. p. 18.

17) Vide Elmacini Hister. Saracenic. ed. EBRONIUS. p. 43.

18) Vide eius Dissertat. de principiis Muhammadan., qui aut ab eruditione, aut ab amore literar. et literator. claruerunt. Lips. 1747. p. XI.

iuvenis iam coeporaſ animum sententiis Ali advertere, senex factus, ample eas ac docto volumine edidit¹²⁾; quo in opere, rariori apud nos, quamquam quatuor collectiones et in his fere mille dictorum, e nostris tamen non plura quam sedecim insunt. Praeterea illae etiam ordine sententiarum ab hac centuria differunt. Quod enim istis cum omnibus reliquis, Ali nomine divulgatis, commune est, ut litterarum serie sese excipiant singula apophthegmata, id in nostram prorsus non cadit collectionem, in qua pleraque liberius, ut fortuna ferebat, nonnulla ut materiae quaedam affinitas suadebat, collocata sunt. — Postremo ne mirum videatur, si quae hic occurrunt, quas perpaucas esse scio, aliunde¹³⁾ iam cognitae sententiae; etenim factum est, quod apud alias quoque gentes, quarum nobis servata sunt proverbia, saepius evenisse constat, ut dictum aliquod, p[re]ceteris aut celebre aut tritum, nulla auctoris ratione habita, ex usu vulgi in diversas adagiorum collectiones reciperetur.

Istae igitur omnes, quas percensuimus, tam variae et longe a se distantes collectiones pariter atque ea, quae nostro codici inest, attribuuntur Ali tanquam auctori, non ignobili cuidam et obscuro ex plebe homini, sed qui minus favore fortunae, quam meritorum suorum magnitudine inter nobilissimos relatus est omnique tempore summa veneratione cultos Islamismi principes. Hic enim idem ille est Abu Talebi illustris filius (علي بن أبي طالب عبد مناف), qui puerulus decem annorum Muhammedi primus Arabum post Chadidscham nomen suum dedit¹⁴⁾, datamque fidem tam constanti et magno animo servavit, ut aliquoties Muhammedem cum capitis sui periculo ab hostium insidiis creptum, etiam post mortem in sepulcro abditum ultimus omnium relinquaret¹⁵⁾. Praeterea in eo

12) *Sententiae Ali Ebn Abi Talebi arabice et latine*, e codicib. manusept. descriptis, latine vertit et annotat. *ILLUSTRAVIT CORN. VAN WALDEN*. Oxon. 1806.

13) Inter proverbia arabica, quae ordine alphabetico enumerata vides in *HEZELIR ANWEISG. z. ARAB. SPR.* duo solum sunt, in duabus centuriis ab *EZERZO* editis quinque sexve in nostro codice reperta.

14) Hinc ille versiculos, quem Ali de semet ipse pepigit: ﴿سَيِّدَتُكُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ طَرِيقٌ﴾ „praeverti vos omnes ad Islamismum properans, adhuc puer, nondum pubertatem assecutus.“ *Abulfed. Annal. Muslemic. ed. ADLER.* T. I. p. 30.

in opusculo mere ^{arabico}, „*Proverbia quaedam Alis*“ ⁶⁾ una cum carmine Tograi, litterarum ordine corlocata, in usum scholarum suarum edidit. Quae mox eam concitaverunt apud aequales admirationem, ut distichis latinis et germanicis reddeantur ab ANDREA TSCHERNINGIO, Silesio, haud ignobili sui temporis poeta ⁷⁾, nec multo post etiam in linguam francogallicam a VATIER transferrentur ⁸⁾, eius versionem ante aliquot annos iterum typis exprimendam curavit GARCIN DE TASSY ad caleem Corani, ab ipso editi ⁹⁾. Instituta autem comparatione inter has sententias et illas, quae Vimariensi codice continentur, utriusque collectioni non nisi quinque dicta communia esse, cognovi. — Posthac a GERARD. IO. LETTIO unacum Caabi ben Zoheir carmine panegyrico in laudem Muhammedis centuria sententiarum arabicarum, ordine alphabeticq, exhibita est ¹⁰⁾, quas ab eodem Ali confectas collegisse fertur Abdul Wahid ben Muhammed. Eae vero mira quadam ratione tam longe a nostris recedunt, ut sensu suo paucae vel congruant vel propinquae sint, in verbis autem ne duae quidem prorsus convenient. Maior aliquanto earum est affinitas, quas, Ali attributas, e codice bibliothecae Bodleianae transtulit publicique iuris fecit OCKLEY, Anglus, in fine historiae suae Saracenicae; ibi enim inter alias exstant, si quidex ARNOLDII parum eleganti versione germanica ¹¹⁾ iudicare licet, fere viginti sententiae, quas habemus in nostram quoque centuriam insertas. Denique CORNELIUS VAN WAENEN, qui

6) *Proverbia quaedam Alis, imperatoris Muslimici, et Carmen Tograi, poëtas doctiss. nec non dissertat. quaedam Aben Sinae.* Lugd. Bat. 1629.

7) *Centuria Proverbiorum Alis Imperatoris Muslimici distichis Latino-Germanicis expressa ab ANDREA TSCHERNINGIO, c. notis brevioribus, adiecta ad eiusdem Deutsch. Getichte Früling.* Bresl. 1642.

8) *L'Elegie du Tograi avec quelques sentences tirées des poètes Arabes, l'Hymne d'Avicenne, et les proverbes du Khalife Gali. Le tout nouvellement traduit de l'arabe.* Par PIER. VATIER. Par. 1660.

9) *Le Coran traduit de l'Arabe par SAVARY, nouvelle édition par M. GARCIN DE TASSY.* Par. 1829. T. III. p. 247—260.

10) *Caab. Ben. Zoheir. Carmen panegyric. in laudem Muhammedis item Amralkeisi. Moallakah. accedunt sententiae arabio. imperator. Ali. ed. GERARD. IO. LETTIE. Lugd. Bat. 1748.*

11) *SIMON OCKLEY's Geschichte der Saracenen v. THEOD. ARNOLD a. d. Engl. ins Deutsche übersetzt Leipzig. u. Alton. 1715. T. II. p. 501 sq.*

Quod ad numerum attinet sententiarum, in libello nostro collectarum, eum sine dubio centenarium auctor esse voluit: quippe ad quem, si pro sensu singulas distinxeris, tam prope attingant, ut ei absolute non nisi duae desint. Quas noli per aliquem casum deperditas putare: imo vero is, qui collegit censemus est in his ipsis, quot nunc exstant, dictis, visus sibi esse perfectam centuriam exhibere, cuius explendae nobis quoque probabilis aliqua ratio suppetit. Sunt nempe paucae quaedam inter ceteras sententiae, compositae e duabus membris, quorum unumquodque per se sumtum, et forma et sensu absolutum apophthegma constituit, alterum vero alteri partis instar adjunctum est, vel propter communem materiam, vel propter imaginis eiusdem et comparationis similitudinem. Haec igitur quamquam scriptor particula copulativa in unam coniungerit propositionem, auctorem tamen libelli in numerando seceruisse et a nobis quoque secernenda esse, idecirco arbitramur, quod in codicibus, arabica proverbia referentibus, parum accurate singula solent distincta esse, ita ut nunc unum in plura distractum, nunc plura in unum contracta sint. Quapropter idem nobis agendum duximus, quod ante nos SCALIGER et ERPENIUS, summae auctoritatis viri, in edendis proverbiis arabicorum centuriis duabus fecerunt⁵⁾, ut bis certe, ubi sensus admisit, in codice nostro coniuncta seiungeremus, et sic illum, de quo quaeritur, numerum centenarium absolveremus.

Sed haec leviora; gravius fortasse et attentione dignius videbitur illud scisitari, quae inter nostri codicis et cetera dicta, Ali nomine divulgata, ratio intercedat et necessitudo, ac videre, quid utrisque aut commune aut proprium, quid et in verbis et in sententiis consensus aut diversitatis sit. Etenim constat, non paucas per orientem collectiones sententiarum circumferri, ad Ali auctorem relatias, ambitu suo omnes inter se dispare, quae iam pridem, cum essent in nostras terras delatae, virorum, his in litteris versantium, attentionem et curam moverent. Inter hos primus, quod ego sciām, operam iis impedit GOLIUS, qui

5) *Proverbior. Arabicor. Centuriae duae c. interpret. lat. et scholiis Iosaph. SCALIGERI et Thom. ERPENII. Lugd. Bat. 1623. p. 47. 126. 133.*

iri, schedae ab optimo viro mecum benigne communicatae demonstrant; tuncque, si nreum quoque opusculum sine suo non prorsus exciderit, effectum erit, quod in his quidem litteris raro evenit, ut et magistri et discipuli suam quique eiusdem libri editionem habeant. — Sed iam refero, qua mihi sit ratione harum sententiarum copia facta.

Inter alios, qui Vimariae asservantur, codices manuscriptos unus quidam sub oculos cecidit, modici voluminis, formae quaternariae minoris, in quo quae ab Ali, Ghali, sapienter dicta perhibentur, litteris consignata reperiebam. Inerant praeterea carmina cum commentariis suis et tractatus varii generis, ut de astronomicis rebus, globo coelesti, nec non de libellis supplicibus commode instituendis, mutili ex parte, diversa manu perscripti, omnes tureico persicoque sermone et promiscuo ordine compositi. Inter haec medio fere loco quinque paginac oecurrebant, quibus peculiarem contineri aliquam scriptionem, cum formulæ ab initio et in fine librorum Muhammedanorum solennes, tum litterarum ductus, crassiores isti quidem, quam in reliqua parte codicis, nec tamen admodum perspicui, indicabant. Confirmavit sententiam interna loci indeoles, quem lingua, non turcica ut in ceteris, sed arabica conscriptum esse, primo euidem aspectu cognovi, et cui mox, quum litterarum formis, mire inflexis et inter se coniunctis, aliquo modo adsuevissent oculi, hoc quoque proprium esse intellexi, quod universa oratio brevissimis distincta esset membris ac propositionibus, quibus singulis sensus suus esset gravis et acutus. Adiecta etiam per versus erat persica versio interlinearis, in ea scriptura, quae a pendulo litterarum situ **ذَهَابِيَّق** dicta, hic loci haud raro punctis diacriticis destituta, negligenter et implice, tam gracili calamo, tamque minutis et inter se similibus litteris exarata erat, ut non nisi diligent studio et saepius repetita lectione intelligi posset. Difficultates tali modo adauertas longe tamen superavit commodum, hac versione paratum; ita ut hoc adiumento in nonnullis dictis, quibus omissa est versio, non sine dolore careremus. Quod omnino in tribus accidit, quibus ut in dicto quinquagesimo nono, septuagesimo et octogesimo octavo, forsitan per negligentem festinationem eius, qui transcripsit ex parte deest ista persica translatio.

excitabuntur. Plura addere ex cognatis dialectis, visum non est; siquidem hebraicum omnes arabici sermonis studiosos callere, nec tamen pari iure de ceteris semiticæ stirpis linguis idem statui posse censem. b)

Etiam versionem sententiarum consulto omisi, nefas quippe ratus, eas sie palam facere, ut nihil amplius restet indagandum, potiusque meum esse existimans, ita instruere ac praeparare omnia, ut suis viribus adhibitis discentes ad intelligentiam apophthegmatum perveniant. Quid quod propter eam ipsam causam hunc librum iuvenum institutioni præ ceteris accommodatum iudicavi, quia sententiae in eo comprehensæ non sunt narratiuncularum instar clarae et perspicuae, sed, explicatis verbis, diutius animos occupant, ac meditationibus nonnulla relinquunt ulterius investiganda. Et tamen earundem simul haec est natura atque indoles, ut incommodum, quod vix diei potest, quam acre ferant tirones, positum in continua aliqua verborum et enunciationum serie, nusquam secreta, has sententias non premit; utpote quae singulas propositiones efficiant brevesque verborum ambitus accurate distinctos, quibus imprimis ut ad formas vocum grammaticales attenti reddantur legentium animi efficitur^{3).}

Denique vero si praeter exspectationem nihilominus supersint quaedam difficiliora intellectu, adhuc aliud præclarum, ut pro insigni eruditione viri, qui parat, certo sperandum est, mox paratum erit ad ea explicanda adminiculum. Singulari enim et fausta quadam fortuna contigit, ut eodem tempore, quo nosmet Vimariensem codicem typis exprimentem curaremus, insciis nobis, vir doctissimus FLEISCHER, e libro manuscripto Dresdensi⁴⁾ cum locupletiori paraphrasi arabica et persica easdem sententias Ali in usum exercitatorum lectorum publice edendi cepisset consilium. Quod quum exsecutus fuerit, nihil amplius quod ad hanc collectionem sententiarum ullo modo pertineat. desideratum

3) Bene monuit Ven. PAULUS in Heidelb. Jahrb. d. Liter. 1834. fasc. VII. p. 724. „Die Uebersetzung solcher abgerissener Sentenzen, wenn von ihrer Veranlassung nichts historisch überliefert ist, fordert ein genaues Festhalten an die grammatischen Formen und den Sprachgebrauch.“

4) Vide Catalog. codic. msptt. oriental. biblioth. regiae Dresdensis etr. a H. OTTO. FLEISCHER p. 29. No. 198.

consalendus est, quotiescumque de formulis solennibus omniue doctrina grammaticalii Arabum indigenarum agitur. Ad quam, ut praesenti institutione facere solemus, ita etiam hoc opere adducere ac certe praeparare vel eorum animos stu- duimus, qui primum pedem in arabieis litteris posuerint. Etenim quum nemo possit, quoecunque posthac se converterit, ulterius progredi in legendis difficilioribus operibus, nisi familiaritatem qualemcunque cum istis terminis technicis grammaticorum, in omnibus omnium commentariis occurrentibus, contraxerit; videndum est, ut qui his se tradant studiis iuvenes etiam prius, quam ad ipsos illos commentarios adducantur, usitatoribus formulis assuesfacti, Arabum indigenarum rationem et methodum certe ex longinquo spectare ac quasi gustare inceperint. Qua re quantopere amor et intelligentia in subtile systema grammaticum, non perfectum illud quidem aut probandum ab omni parte, acutum tamen et dignum profecto, quod a sagacissimo quoque ingenio maxime perquiratur, in animis iuvenum adiuvetur, praesens in scholis summi viri, SYLV. DE SACYI, hanc mihi viam praeceuntis, haud sine admiratione comperi. Nec KOSEGARTENIUS, magna imprimitis apud me auctoritate, in notis suis ad Chrestomathiam arabicam adiectis, ab eadem re prorsus abstinuit.

Glossaria in extrema parte libri subiunxi corundem iuvenum gratia, qui, ut quidem sunt res nostrae, plerumque propter modicam suam, nec raro tenuem facultatem quum non possint lexica maioris copiac ac pretii comparare sibi, aut omnino ab his studiis arecentur, aut quum accesserint, necessariis adminiculis carentes, incepta mox relinquunt. Qua de causa hisce temporibus arabici libri, quos revera tironibus prodesse volunt editores, talibus glossariis vacare non deberent, pracsertim quum eadem haud spernendas suppetias afferant etiam in amplioribus vocabulariis componendis. Nostrum autem arabicum sic confecimus, ut quantum fieri posset sublevaturi discipulis vocabulorum ediscendorum tristem laborem, arabicis hebraicas voces, vel prorsus congruentes, vel certe etymologia affines, adscriberemus; ita enim permultas earum non novas, neque incognitas, sed solum novarum litterarum forma indutas esse cognoscent, men- tesque ad utilissimum illud studium hebraicac linguae cum arabica comparandae

P R A E F A T I O.

Ne quem practereat ratio, qua ductus praecipue hoc modo instructum in vulnus ediderim libellum meum, ipsa eius inscriptione cautum est. Ex ea enim librum volui suppeditare, quem non minus propter argumenti sui naturam, quam externum apparatus, et ii, qui primas arabicae vel persicae grammatices regulas didicerint, cum fructu, et ii, qui doceant has litteras, cum aliqua commoditate in usum suum adhibeant. Quocirca utrisque ita prospicere stulti, ut neque illis necessaria adminicula deessent, neque his amplioris explicationis ac propriarum observationum omnis adimeretur opportunitas. Imo vero ad has ipsi incitare, et etiam invitatos adigere magistros intendimus, dum in notas nostras haud pauca insercibus, quae materiem discendi offerrent, modo prius copiosior ad eam accesserit docentium expositio, discipulis aptam et utili. Atque haec ita inter se distincta sunt, ut ubique suspicarcemur, tirones in vocum vel forma rariori, vel derivatione difficultiori, vel etiam constructione quodam modo impedita hacsuros esse, ad TYCHSENII grammaticam arabicā¹⁾, prima iuvenum institutioni mea experientia haud ita incommodam, ut vulgo opinari videntur, ablegaremus; quae vero altioris essent indaginis, subtiliusque requirerent ac quasi philosophicum examen, in iis ut magistrorum gratia citaremus de SÄCKI et EWALDII doctissimos libros grammaticales²⁾. quos quoevere in loco laudati sint, neminem facile poenitebit inspexisse. Unus autem de SÄCKUS

1) Grammatik d. arab. Schriftsprach f. den ersten Unterricht v. TH. CAR. TYCHSEN Gott. 1823.

2) Grammaire arabe a l'usage des élèves de l'Ecole spéciale des langues orientales vivantes par SILVERSTEIN DE SÄCKI Second édit Paris 1831 — G. HENRII Ars EGYPTI Grammatica critica linguae a a

SENENTIAE
ALI BEN ABI TALEB
ARABICE ET PERSICE
E CODICE MANUSCRIPTO VIMARIENSI
PRIMUS EDIDIT
ATQUE
IN USUM SCHOLARUM
ANNOTATIONIBUS MAXIMAM PARTEM GRAMMATICIS

NEC NON

G L O S S A R I I S

I N S T R U X I T

IOANNES GUSTAVUS STICKEL

THEOLOG. ET PHILOS. D. IN ACADEMIA IENENSIS PROFESSOR EXTRAORDINARIUS
SOCIETAT. ASIATIC. PARISIENS. SODALIS.

I E N A E
S U M T I B U S C R O E C K E R I A N I S .
M D C C C X X X I V .